

Maicanescu Miklós Arad új prefektusa

Részletes tudósításunk a 3-ik oldalon

A mult kötelez

Kellemes meglepetésként fogadják az ország népkisebbségei Iorga Miklós, a nagyhirű és szélestudású egyetemi professzor kormányának első ténykedéseit. A program nélkül jött államférfi a cselekedetek emberének bizonyult és amíg a letűnt hatalmi érák pártjainak hangzatos választási ígéreteit annál mélyebb hallgatás, vagy a még ennél is rosszabb, csön-des elnyomás politikája követte, addig Iorga hatalomra jutásának már a harmadik napján megtette intézkedéseit a kisebbségi alminiszterség felállítására és a kisebbségi reszortfőnökök kinevezésére. Ugyanakkor, amidőn energikus kézzel nyúlt hozzá a munkanélküliség nemzetgazdasági problémájához, volt ideje arra is, hogy hatályon kívül helyezze a sérelmes gabonatorvényt, erről külön átvonatban értesítse az aradi értekezlet résztvevőit. Kétségtelen azonban, hogy a gyors elintézésre váró problémáink között a kisebbségi kérdés reális rendezése a legfontosabb.

Annyi bizonyos, hogy a kisebbségi kérdés megoldásának problémája az ország politikai közéletének mindig egy rejtett Achilles-sarka volt. Az uralomra törekvő pártvezérek hangzatos kijelentéseit követő csalódások súlyát azonban mindig leenyhítette annak meg-gondolása, hogy közülük igen keveset kötött le addigi multja a könnyen tett ígéretek megvalósításához. A nagy programok, a fennem hirdetett demokrata szövegek, üres szavait csakhamar elfújta a hatalom mindent feledtető szellője. Mindenki meglepetésére érkezett így az az államférfi, aki szavak helyett, tetteket hozott, aki mintha csak a mi Petőfinkkel vallaná: „Minden Demosthenesnél szebben beszél a tett”. Az ország mai vezető államférfiát — úgy hirdetik a jelek, — nem szédítette meg sem a hatalom birtoklása, sem pedig a körülötte kavargó, felzavart pártpolitikák ingovány ezerféle miazmája. Iorga miniszterelnök hű maradt Iorgához, a nagyhirű tudóshoz, a demokrata gondolkodású intellektuálhoz, akinek a katedrálról és a politikai szószékéről tett kijelentései nem voltak soha korteszövegek, hanem a tudós vérrévált elvei, amelyeknek követésére generációkat nevelt és amelyeknek szelleméhez egész eddigi pályafutásán keresztül, a román polgári és politikai társadalmat egyformán sikerült megnyerni.

A kisebbségi alminiszterség történelmi jelentőségű pozíciójába Brandsch Rudolfot hívta Iorga bizalma. Amidőn örömmel regisztráljuk a kisebbségi alminiszter kinevezésének tényét, nem adjuk fel azt a reményünket sem, hogy történni fog még olyan intézkedés, amely a romániai magyarság minden más kisebbséget jóval meghaladó számarányát az állam életében megérdemelt módon fogja kifejezésre juttatni.

Lapunk mai számában az ország egyetlen kisebbségi román egyetemi professzorának figyelmeltető szavain keresztül szólaltatjuk meg Iorga Miklós igazságait. És lesz még alkalmunk következő számainkban is újabb szemelvényeket idézni azokból az európai színpadon álló kijelentésekből, amelyek Iorgát a kisebbségekkel szemben egy nyugati atmoszférához méltó igazságos és méltányos politikára kötelezik. Am a miniszterelnöknek az ilyen kötelezettségeket messzi túlhaladó hitvallása az ő egész eddigi eredményekben és elismerésekben gazdag pályafutása: a tudós multja, minden másnál elhatározóbb módon jegyezte el az államférfi is a jog és az igazság szellemével. (J.)

Brandsch Rudolf — a kisebbségek hivatalosan kinevezett alminisztere

„Magyar, zsidó, vagy német: az én szememben egyformán kisebbség marad!” — mondotta az Aradi Közlöny munkatársának az új kisebbségi alminiszter — Iorga történelmi érdeme — Revízió folyik tovább a gazdasági életet lebéklyózó rendeletek felett

Csak a kormányzók mennek: a kormányzóságok megmaradnak

A Iorga-kormány mindinkább elhelyezkedik a kormányzás különböző területein. Kezd többé-kevésbé kialakulni a pártok magatartása is a kormánnyal szemben, mely ugylát-szik, nem bizik százszázalékig a kapott ígéretekben. Erre mutat legalább a benfenteseknek az a határozott állítása, hogy a parlamentet rövid időn belül feltétlenül fel fogják oszlatni. Megcáfolják azt a hírt is, amit két nap

előtti bucaresti-i jelentésünkben mi is hoztunk, hogy *Lupu, Brătianu, Gheorghe, Valjean* és *Vaitoianu* beléptek volna a kormányba.

Iorga miniszterelnökhöz különben tegnap *Mussolini* olasz és *Venezelosz* görög miniszterelnökök küldtek üdvözlő táviratokat. Ugyan csak tegnap fogadta Iorga miniszterelnök a diplomáciai kart, melynek nevében *Dolci* apostoli nuncius üdvözölte a miniszterelnököt.

Iorga miniszterelnök leírata a kormányzóságokhoz

BUCURESTIBŐL teleionália tudósítók: A kormányzóságok sorsa feletti döntések során még mindig nem lehet tudni, mi a terve a kormánynak a temesvári kormányzósággal. A kolozsvári direktorátus élére a lemondott Moldovan Valér dr. helyébe a miniszterelnök Puscariu Sextil kolozsvári egyetemi professzort, a román királyi akadémia tagját nevezte ki. Ebből a tényből máris arra lehet következtetni, hogy ha Iorga ki is cseréli a kormányzókat, az intézményeket életben hagyja.

Ezt a kombinációt alátámasztani látszik különben az az érdekes és energikus akaratra való leírata, amelyet a miniszterelnök a kormányzóságok vezérigazgatóihoz intézett. Az érdekes leíratot teljes szövegében bucaresti-i tudósítók teleionáliekése nyomán alább közöljük:

„Amennyiben az urak — írja Iorga miniszterelnök — a pártjaikban kívánnak maradni, úgy követhetik lemondott főnökeiket. Amennyiben azonban le tudják vetni a politikai ruhát és munkerejüköt a haza szolgálatának tudnak szentelni, úgy továbbra is hivatalaikban maradhatnak”.

Az energikus hangú leírata bizonyára élénk feltűnést fog kelteni az érdekeltektől hivatalnokok között

Legújabb értesüléseink szerint a kormány ugyancsak késedelem nélkül folytatja revízióját a gazdasági életet lebéklyózó intézkedések között is. Így a ma-esti minisztertanácsban a kormány a szalonna és a zsir export-tarifáját helyezte teljesen hatályon kívül. A legfőbb gazdasági tanács különben elhatározta, hogy a legközelebbi minisztertanácsban részletesen és pontosan lefekteti és megszövegezi a kormány gazdasági programját.

A belügyminiszteriumból ma körrendelet futott szét, amely elrendeli, hogy az egyes hivatalok haladéktalanul hívják vissza kiküldött tisztviselőiket, valamint mindazokat a hivatalnokokat, akik eredeti szolgálati helyükről távol vannak. Akik nem tesznek eleget a felszólításnak, elvesztik napidijukat és a költöz-

ködési átalányukat. A miniszterelnöknek egyéb ként is az a terve, hogy a napidijukat végérvényesen megszünteti.

Iorga, mint kultuszminiszter, ma iktatta be hivatalába *Popescu* esperes új államtitkárát. A beiktatás alkalmával nagy beszédet mondott a miniszterelnök. Kijelentette, hogy ebben a miniszteriumban az utóbbi időben nem nagyon szerettek dolgozni. Ennek azonban ő végt veti. Kormányát nem a politika juttatta uralomra, hanem a király bizalma. Éppen ezért nem átmeneti lesz, hanem hosszú életű, nem szabad tehát csodálkozni, ha komoly intézkedésekkel berendezkedik. Hangsúlyozta, hogy akik nem akarnak dolgozni, jobb, ha most beadják lemondásukat és nem várják be, amíg ő elcsapja őket.

Németül üdvözölte a király a kisebbségi alminisztert

A német vezetés alatt álló kisebbségi alminiszterium ügye ma valósággá érett. Mára elsimultak azok a bizonytalanságok, amelyek kétségbe vonták Brandsch Rudolf kinevezését. Brandsch Rudolf ugyanis ma délután le is tette az esküt a király kezébe. Az esküvételnél maga a miniszterelnök asszisztált, a szertartásnál pedig *Hönigberger* evangélikus lelkész segédkezett. Az esküvétel után a király német nyelven beszédet intézett az új alminiszterhez, akét azután Iorga is üdvözölt.

Érdekes kommünikét adott ki tegnap a németpárt parlamenti csoportja, amelyben az új kisebbségi alminiszterium élére került Brandsch Rudolftal és magával a kisebbségi alminiszterium tényével foglalkoztak.

A kommünikében leszögezik, hogy örömmel vették tudomásul az alminiszterium felállítását és annak a reménynek adtak kifejezést, hogy ez így az ország, mint a kisebbségek előnyét fogja szolgálni. Különös az örömiük afelett, hogy a kisebbségi alminiszterium élére német férfit került, azonban nagyon sajnálják, hogy ennek a személyiségnek kinevezése-

nél nem kérdezték meg a hivatalos német politikai köröket. Ahogyan tudomásul veszik Brandsch Rudolf kinevezését, ugyanúgy szabad kezet tartanak fent maguknak az akciókat illetően is.

Brandsch Rudolf, a már kinevezett kisebbségi alminiszter ma nyilatkozott az Aradi Közlöny munkatársának és a következőket mondotta:

— Egyformán a szíven viselem működésem alatt az ország valamennyi kisebbségnek sorsát. Szükségem van azonban arra, hogy hivatott megbizottjak, a képviselők ut-

ján engem támogassanak. Nem ismerem a faji különbséget. Magyar, zsidó, német, az én szememben egyformán kisebbség marad. Iorgának történelmi érdeme ennek az alminiszterségnek a létesítése, amely lehetővé teszi minden kisebbségi sérelem megoldását. Programot nem adok, de hiszem, hogy az alminiszterium felállítása a konszolidáció felé vezető utat szolgálja. Minden panaszt gyorsan intézünk el. A miniszterelnökkel szoros kontaktust tartok fent, akit állandóan tájékoztatok majd a kisebbségi ügyekről.

A párisi sajtókampány

Nagy figyelmet érdemel a francia sajtó állásfoglalása az új román kormányt illetően. A külügyminiszteriumhoz közelálló *Le Temps* egészen érthetetlennek tartja az új román kormány megalakulását. Különösen azért csodálkozik a nagy francia lap, hogy *Titulescu* is ilyen zsánerű kormányt akart alakítani, de az általa elejtett Argetoianu és Manoiilescu sokkal kedvesebbek voltak nála és kísérlete megihusult. Nem találja a lap szerencsésnek Iorga miniszterelnökségét és azt, hogy *Titulescu* ezt a külföldön is nagy tekintélynek örvendő politikai férfit egyszerűen félreállították. A lap attól fél, hogy Iorga kabinetje diktatorikus rezsimek vetíti előre az árnyékát.

Hasonló tónusban ír a *Figaro* is, amely „*Madridtól—Bucarestig*” című cikkben félti a Iorga-kabinetől Románia parlamentárizmusát.

A bucaresti-i sajtó természetesen élénken kommentálja az említett francia lapok cikkeit. A Iorga mellett álló lapok megállapítják, hogy a francia sajtó sajnálatosan rosszul van informálva, mert Iorgának egyáltalában nincs szándékában szakítani a parlamentárizmussal s ha a jelenlegi parlament nem hajlandó támogatni, a kormány új választásokat tart majd a nyáron, ahol igyekezni fog magának többséget biztosítani. Támadják egyszersmind *Dinu Cesianu* párisi román követet is, aki elmulasztotta informálni a belpolitikai eseményekről a francia lapokat és nem akadályozta meg a cikkek megjelenését, amelyek egyenesen támadják Románia presztizsét. Más lapok ama véleményüknek adnak kifejezést, hogy a cikkeket *Titulescu* helyezte el a francia sajtóban. A kormányellenes sajtóorgánmok viszont sietnek megragadni az alkalmat

s a francia lapok támadásaira támaszkodva, ők is kritikában részesítik Iorgát.

Ezzel kapcsolatosan arról értesít bucaresti-i tudósítónk éjjeli telefonjelentése, hogy *Grigore Filipescu* az *Epoca* szerkesztője, aki legközelebb áll Iorga miniszterelnökhöz, de

Magyarország elismerte a spanyol

Zamora miniszterelnök szerint a kormány csak ideiglenes. Alfonso látogatása az angol királyi köztársaságot párnál. Egész muzeumra való anyagot gyűjtött össze a volt spanyol uralkodó az ellene elkövetett merényletekből

Madridból jelentik: Zamora spanyol miniszterelnök legújabb nyilatkozatában kijelentette, hogy a jelenlegi spanyol kormány csak ideiglenes és a többi államok is csak mint ideiglenes kormányt ismerték el. Hozzáfüzte még, hogy a kormány a katonaságnak és a papságnak megtiltotta a politizálást. A miniszterelnök szerint, a legközelebbi választásokon megválasztandó Cortez dönt

A spanyol köztársaságot az éjjeli órákban elismerte. Az indítványt gróf Károlyi Gyula minisztertanács elé terjesztette, mely elfogadta és értesítette a madridi magyar követet, hogy

A hontalan király látogatása a windsori kastélyban

Londonból jelentik: Alfonso spanyol király Miranda herceg, főudvarmester kíséretében, autón a windsori kastélyba érkezett, ahol V. György angol király és felesége vendége volt. Az angol királyi pár a Viktória-toronyban lévő magánzalomban fogadta Alfonsozt, aki ömegyed óráig tartózkodott a windsori kastélyban, majd kíséretével együtt visszatért Londonba.

Ugyancsak londoni jelentések számolnak be arról is, hogy az egyik spanyol infáns a Havas-iroda munkatársának kijelentette, hogy Spanyolországban teljes rend és nyugalom uralkodik. Arra a kérdésre, hogy tartós lesz-e az új uralom, az infáns kijelentette, hogy remélhetőleg nem.

Madridi jelentések szerint megnyitották a még Alfonso király által létesített „Merénylet-muzeumot”, amely eddig a nyilvánosság elől el volt zárva. A muzeum a király ellen elkövetett merényletek után visszamaradt tárgya-

különben a diktatura híve, politikai állást nem vállalt, hanem ma délben Párisba utazott. Utazása állítólag összeköttetésben áll azokkal a kedvezőtlen hírekkel, amelyek a párisi sajtóban keltek szárnyra a Iorga-kormányral és *Titulescu* személyével kapcsolatosan.

arról, hogy feltétlen lemondást követel-e Alfonso királytól, vagy sém?

A köztársasági kormány különben elhatározta, hogy az új választásokat június 21. és 25-ike között tartják meg. A választásra jogosultak kezdeti korhatára már a 23. életévnél fog kezdődni, ami azt jelenti, hogy a kormány két évvel leszállította a régi határvonalat.

érkezett jelentések szerint, Magyarország is magyar külügyminiszter a ma megtartott minisztertanács indítványát. Gróf Károlyi tudassa ezt a spanyol kormányral.

kat tartalmazza. A legérdekesebb és legrégebb tárgy egy tejesüveg gummiszoptatója, amellyel még csecsemőkorában akarták Alfonsozt megmérgezni. Egy másik érdekes lelet egy lócsontváz. Ez a ló Alfonso király ellen Párisban elkövetett merénylet alkalmával, egy bombától hullott el. A muzeumban látható Ena királyné véres menyasszonyi ruhája. A spanyol királyi pár ellen ugyanis az esküvőn követtek el merényletet és a fehér brokát-selyem ruhát a testőrök vére áztatta.

A madridi Libertade legújabb számában azt írja, hogy a királyi palota egyik aijtájáról ismeretlen tettesek eltávolították a nemrég odahelyezett pecsétet és behatoltak a királyi magánlakába. Hírek szerint a királyi palotából állítólag nagyértékű tárgyak tűntek el és a tettesek kézrekerítésére erélyes nyomozást indítottak. Eddig még pontosan nem sikerült megállapítani, hogy a palotából milyen értékű tárgyak hiányzanak.

Az aradi Forray-utca és a régi Forrayak

Írta: FORRAY I. SANDOR

1930-ban múlt száz éve annak, hogy sorsihíri báró Forray András csász. kir. kamarás, előbb krassói, azután 1829-től csanádi főispán megvette az aradi Főtéren álló hosszúfrontos, régi harmincad-épületet és egy nagyuri gesztussal úgy ínatározott, hogy azt lebontatja és az óriási telken át a külvárosiak jobb közlekedésére új utcát nyittat a Tököly-tér felé. Ha báró Forray Andrásnak csupán csak ez az egy érdeme volna, akkor is időszerűnek tartanám, hogy nemcsak személyével, de a híres első vicispán nagyatyjával és egyéb őselével, még a centenáriumi elmúltával is foglalkozzunk. A család nemcsak a megyének, de főleg Arad városának több mint száz éven át kimagasló tényezője volt. A lakosság kegyelme és hálája mindössze abban nyilvánult, hogy az ajándékba kapott utcát *Forray-utcának* nevezte el, melyet azután a város nemes tanácsa hálája elismeréséül hivatalosan is elfogadott. Csak az a baj, hogy hamar felejtünk, mert ez a hála csak 78 évig tartott, amennyiben tíz év előtt az impériumváltozásokkor ugyancsak a város tanácsa a *Forray* nevet rövid uton mással cserélte fel. Vajjon mit szólnának hozzá, ha a család jogutódai az adományozást is visszaszívnák?

Báró Forray András a harmincad-épület megvásárlása után még ugyanazon év nyarán váratlanul, ötvenéves korában meghalt. Korai halála miatt, terve megvalósulása néhány évi halasztást szenvedett, mivel özvegye, született korompai *Brunswick Julia grófnő* különféle közbejött okok miatt a házat csak az 1830-as évek vége felé bontatta le és építette fel a két

új, modern sarokházat. Az új utcát pedig 1842-ben adták át a közforgalomnak, mely csakhamar Arad város legforgalmasabb utja lett. Igaz ugyan, hogy a nemes adományozó családja ezáltal a város szívében, az új utcába hosszan benyúló két saroktelekhez jutott, amde abban a korban még az ilyen jó helyen fekvő telkeknek sem volt számottevő értéke. És mégsem akadt az időben olyan lelkes fia Aradnak, aki hasonló önzetlen áldozatot hozott volna szülővárosa javára. Ez a gavalléros tett tehát annál inkább méltánylandó, mivel erre az összekötő utcára már akkor is égető szüksége volt a lakosságnak.

A jobboldali, mai *Nadasdy*-palota helyén állott Forray-ház ugylátszik az 1840-es években Aradnak egyik legmodernebb uriháza lehetett, mert például 1841-ben június 25-től 27-ig *József főherceg nádor* három napig volt a város vendége, ki a Forray-házban szállott meg. 1847-ben szeptember 13-tól 15-ig pedig *István főherceg nádor* volt a Forray-ház vendége, ahol az özvegy báróné fogadta. Itt volt az ümepi lakoma és az összes küldöttségek fogadása.

A legtöbb család multja, ha még oly főrangú is, előbb-utóbb ködben vész el és így van ez az Aradra származott Forrayak őseivel is. Csak egész röviden, inkább csak az érdekesség kedvéért érintem a legelső ismert Forrayakat. Ime:

Legelőször Abaujmegyében találkozunk a Forray névvel. Első ismert őse *Chete* comes volt. Fia *Aladár* 1255-ben mint birtokos szerepel. Ő volt *V. István ifjabb király* nejeinek *Erzsébetnek* 1262-ben tárnokmestere, később 1279-ig főtekefogója, ki, midőn 1262-ben a királynak megvitte elsőszülött fiának, *László herceg* születésének hívét, a király örömeben

öt falut adományozott neki. Ezek között volt *Forró* is, melytől azután a család a nevét vette. Címere: háromszögű paizsban bástyakoronán álló kakas. A család további történetét mellőzöm, mert bizonyos, hogy ezekkel az aradiak semmiféle vonatkozásban nem voltak, de nem is lehettek, mert fenti család száz év múlva, vagyis 1360-ban kihalt. Jó sokáig nem is találkozunk többé a Forray névvel, mely csak a török hódoltság idejében tűnik fel ismét Heves, Borsod és Gömör vármegyékben. Voltak ugyan Erdélyben is Forrayak, de ezek a magyarországiakkal semmiféle atyafiságban nem állottak.

1622-ben *Forray István* és fia, valamint három testvére és három unokatestvére a korábbi török háborúkban szerzett érdemeikért nemességet kapott, mely a következő évben Heves és Gömör vármegyékben lett kihirdetve. Ez a címeres armális azóta mindig magánkézben volt és csak néhány év előtt adott róla e sorok írója egy másolatot a Országos Levéltárnak, amely azt az eredetiről hitelesítette. A családnak nem volt előneve.

A család a XVII. század vége felé Heves-, Borsod- és Gömörben annyira bokrosodott, hogy a nemességszerzőktől való leszármazást a XVIII. század elején már csak nehezen lehetett igazolni. Azért kellett Forray Márton gyöngyösi lakosnak 1714-ben nemességét megújíttatni, mely körülmény a Királyi Könyvekbe is bejegyeztetett. A család egyik ága a XVIII. század elején ismeretlen helyről Gyöngyösre költözött és pedig *András*, kinek felesége *Sárközy Zsuzsa* volt. Fia a fentnevezett *Márton*, Heves vármegye pénztárnoka, később táblabírája. I. felesége *Szeredy Klára*, II. *Amásy Teréz*. Mártonnak Szeredy Klárától csak egy fia volt, *András*, ki Gyöngyösön született 1718-ban. Ez az *András* 1747-ben *Aradra* köl-

Kinevezték Aradmegye új prefektusát

Maicanescu Miklós ezredes, az új prefektus, dobrudzsai származású aktív katonatiszt. Az új prefektusok névsora

Dimitrescu Constantin: Készen állok, hogy átadjam helyemet

Bucuresti-i tudósítónk telefonjelentése adja hírül, hogy a kormány nyilvánosságra hozta az újonnan kinevezett prefektusok névsorát. Amint előrelátható volt, igen sok megye élére új ember került.

Aradmegye prefektusi székébe a miniszterelnök bizalma Maicanescu Miklós aktív ezredest jelölte ki

és a belügyminiszter erre a nagy feladatokkal járó, díszes pozícióban kinevezésével meg is erősítette már. Ezidőszerint csupán csak annyit tudunk az új megyei prefektus személyéről, amennyiről alábbi tudósításunkban beszámolunk: bizonyosra vehető azonban, hogy Aradmegye élére ezuttal is méltó egyéniség kerül, ha Iorga választása ő reá esett.

Az újonnan kinevezett prefektusok névsora a következő:

Aradmegye: Maicanescu Miklós ezredes. Ilfov: Filipescu Gligor, az Epoca főszerkesztője, a Vlad Tepes Liga elnöke.

Temesmegye: Bataria Miklós hírlapíró.

Chisenev: Mironescu tábornok.

Cernauti: Pascievici tábornok

Fogaras: Borse esperes.

Csikmegye: Solojean Dinu.

Udvarhelymegye: Metacsu János.

Maros: Lambrina Alex.

Bihar: Sopronie György.

Brasov: Branescu Axente.

Kolozs: Hodor Victor, az erdélyi tartományi igazgatóság titkára.

Hunyad: Elie Canpeanu.

Torda: Grigore Popescu.

Karasmegye: prefektusi állása csak a holnapi napon kerül betöltésre. Érdekes, hogy Szamosmegyébe egy nemzetipárti szenátort neveztek ki Motogna Victor személyében.

Bucuresti-i tudósítónk telefonjelentése szerint a belügyminisztérium az üresen álló aradi prefektusi állással kezdte meg a megyefőnöki tisztségek betöltését. Aradmegye élére a belügyminiszteri kommuniké szerint Maicanescu Miklós ezredes került. Az Aradi Közlöny szer-

tőzött, hol a megye főjegyzője lett. Felesége Csatári Nagy Teréz.

András a Hevesmegyében eladott jószágai árából Aradmegyében szerzett nagyobb birtokot, többek között a 10.500 kat. holdas *Soborsint* is, melyből mintauradalmat varázsolt. Itteni emeletes szép kastélyából gyönyörű kilátás nyílik a Maroson át Krassóba. 1751-ben és 64-ben országgyűlési követ. 1760-ban megszerezte a *soborsinti előnevet*. 1767-től 86-ig első alispán, királyi tanácsos, a Szent István-rend kiskeresztése. 1787-ben megvásárolta a 3600 kat. holdas iratosi pusztát, azt benépesítette és róla nevezték el *Forray-Nagyiratosnak*, melyből azóta virágzó község fejlődött. A magyar irodalomnak nem csupán pártolója, hanem művelője is volt. Egy 450 oldalas nagyalakú kötetben éppen százötven évvel ezelőtt adta ki „Trojus Pompeius Justinusnak negyvennégy könyvből kiválogatott rövid, ékes történelméről.” Ennek az „Előjáró beszéde” talán leghívebben tükrözi vissza Forray Andrásnak, ennek a testestül lelkestül derék magyar urnak mentalitását. Ebben többek között erősen kifogásolja a magyar nyelvbe betolakodott sok idegen szót, úgy, hogy „keverés nélkül” már alig tudnak beszélni és írni. Azt hiszem legjobb, ha ebből néhány sort eredetiben citálunk. Ime: ... sokszor a közönséges hivatalombeli nemkülömben gazdaságot illető foglalatosságimul üres órámban, hogy sem más hivalkodásban, kártya, 's kotzkák között, vagy haszontalan beszélgetésekkel, töltöttem volna időmet, magam mulatására, 's nemzetemnek hasznára fogtam e' munkához ... kivált a magyar fejez népnek kedviért, a ki Deák nyelvet nem tanult ...

(Folytatjuk.)

készítősege nyomában az új prefektusi kinevezéséről szóló hirdetés vétele után érdeklődött a térparancsnokságon és az első lovasdivízió parancsnokságánál *Manafu* ezredes, a kora délutáni vonattal Temesvárra utazott, vele érintkezni nem tudtunk, a térparancsnokságnál pedig nem tudtak közelebbi felvilágosítást adni a megye katonaprefektusának személyéről.

Munkatársaink ezután az aradi garnizon többi magasrangú tisztjeihez fordultak. Az aradi helyőrség tisztjei közül többen tudtak arról, hogy a hadseregben sok Maicanescu nevű magasrangú tiszt van, így nem lehet megállapítani, hogy tulajdonképpen melyikről van szó.

Ezután fölkerestük *Marsieu Justin dr.* volt prefektust, *Botioc Elek dr.* szenátort és *Dimitrescu Constantin* delegált prefektust, akik előtt ugyancsak teljesen ismeretlen Maicanescu ezredes neve. Az ezidőszerinti delegált prefektus, *Dimitrescu Constantin*, egyebekben így nyilatkozott:

— Soha nem is hallottam ezt a nevet. *En mindenesetre készen állok arra az eshetőségre, hogy felettes hatóságom rendelkezésére átadjam a helyemet az új prefektusnak.*

A késő éjszakai órákban telefon útján kérdést intéztünk bucaresti-i tudósítónkhoz is, aki hosszas utánjárásra megállapította, hogy a *hadügyminisztériumban* őt *Maicanescu Miklós* nevű ezredes neve ismeretes. Annyit sikerült csupán megállapítania, hogy az aradi prefekturáé élére kerülő személyiség egyelőre nincs Bucarestben és *dobrudzsai származású*.

Ilyen körülmények mellett Aradmegye egész társadalma, nemzetiségi különbség nélkül nagy érdeklődéssel várja, hogy *ki kerül a megye élére?* Valószínűnek látszik, hogy az új prefektus hétfőn már el is foglalja hivatalát.

A mosoly országa

Lehar Ferenc

legszebb daljátéka nyomán

Premierje ma a Central-mozgóban

Richard Tauber

világhírű tenorral a főszerepben

Kohn József aradi nagyiparos halála

Szívizléshűdés ölte meg az ismert aradi gyárost — Egy értékes ember pályafutása — Nagy részvét mellett temették el az elhunytat

Kohn József aradi nagyiparos tegnap hajnalban szívizléshűdésben meghalt és gyászborított kiterjedt rokonságán kívül Arad iparostársadalmát, Kohn József koporsója előtt megállunk egy percre és végigtekintünk ennek az értékes életnek magasbatoró utjára.

Ezelőtt 46 évvel Békésgyuláról egy magas, intelligensarcu fiatalember jött Aradra, Koffierjában nem volt egyéb, mint egy utinapló és pár bádó-gosszszerszám.

A napló elmondta, hogy Kohn József bádógossegéd a magyar kormány állami szubvenciójától támogatva Párisban négy és fél évig képezte magát az akkor közhasználatba jött kocsilámpák gyártásában, később Londonba került, ahol sok nélkülözés árán az angol ipar kulisszatitkait sajátította el, majd végigjárta Németországot, mindenütt tanult tapasztalatokat gyűjtött, elheste az akkori mesterek titkait, hogy visszaérkezve az országba, mint egyik legképzettebb iparos, megkezdje küzdelmét a létért és pozícióért.

A szerszámok voltak az eszközök, a tapasztalatok és tudás a támasz arra, hogy ez a küzdelem sikerüljön is. És sikerült, Kohn József kivívta magának az őt megillető helyet, a közbecsülést és közszerepet. Közel fél évszázad előtt történt ez és Arad maga előtt látta fejlődni, izmosodni azt a tölgyet, amelyet Kohn József személyesített meg. Itt lett önálló iparos, majd kis gyárat alapított kocsilámpák készítésére, később áttért jégcsokránygyártásra és hamarosan ismert nevet szerzett magának az országban és gyártmányait a legjobbak között emlegették.

1912-ben felépítette Batthyányi-uccai szép palotáját, de evvel még nem látta élete munkáját betetőzve, tovább dolgozott, fáradt, korát megha-

zoló fürgeséggel intézte kiterjedt üzletének minden ügyét az utolsó napig, amikor is egy sajnálatos kerékpárbaesetből kifolyólag operációt végeztek rajta. Habár az operáció nagyszerűen sikerült, tegnap a szívizléshűdés hirtelen megölte.

Kohn Józsefnek kiterjedt és előkelő állást betöltő családja van.

Egyik fivére, Kohn Dávid újságíró, akit annakidején a budapesti Operához intendánsnak hívtak meg ismert író, Békésmegye bizottságának állandó tagja. Másik fivére, dr. Kohn Mór Békésmegye tiszteletbeli főügyésze. Leányai: Gerő Arthurné és Engel Vilmos mérnök felesége, Arad női társadalmának ismert tagjai.

A mai temetésen Arad társadalma nagy részvét mellett járult a ravatal elé. A holttestet a Batthyányi-uccai 3 emeletes palota elé ravatalozták fel, amely idő alatt a rendőrség az ez uccában lebonyolódó forgalmat más irányba terelte.

A végtisztességen Arad társadalmának színe-java részt vett. A várost dr. Velcsov Géza alpolgármester képviselte, de képviseltette magát az iparosság valamennyi intézménye, Pontban négy órákor Weisz Sándor főkantort megható gyászimával bucsuztatta el az elhunyt nagyiparost, majd dr. Vágvölgyi Lajos főrabbi lépett a rögtönzött szöszékre és emelkedett hangú, megható gyászbeszédben méltatta Kohn József érdemeit és munkásságát és könnyeket fakasztó szavakban bucsuztatta el hozzátartozóitól és tisztelőitől. Majd Moskovitz Izidor az iparosság vezetője parentálta el érzékeny szavakkal iparos társaitól.

Azután a koporsót feltették a négylovas gyászkocsira és a lassu menet megindult a zsidó temető felé, ahol átadták a halottat az enyészetnek.

Dr. Nemes: „Szerelmi katasztróák“
KERPELNÉL Lei 240.

Színház — Irodalom — Művészet

Kilényi Edward hangversenye

Kilényi Edwardról már a multkor hangversenyén megállapítottuk, hogy szembeszökő volt művészetének fejlődése, kifejeződése, úgy a technikai tudásban, mint művészi elmélyedésben. Ma már bizvást állíthatjuk, hogy a fiatal művész tudása azon a fokon áll, amikor már önálló egyéniség, önálló kifejezési forma kialakulásáról beszélhetünk. Tudatos művészi felfogás, virtuóz játéktechnika, veleszületett, meleg muzsikus lélekkel párosulva — szóval az adottság és a zenei kulturáltság szerencsés vegyülete az, ami Kilényit igazi művésszé avatja. Mindjárt az első számnak adott Waldstein-sonáta meglepetésül szolgált, a súlyos mű dinamikai lendülettel, tiszta frazirozással való nagyszerű interpretálása egy kitűnő Beethoven-játékost árult el. Chopin gyászindulós szonátájának fenséges tragikumát és mélységes poézisét, elmerülő, hívő lélekkel hozta ki. (Az első tétel tempójának némi mérséklése talán még nagyobb előnyre szolgált volna.) Színés billentésének kifejezési skálája a maga teljes egészében a csillogó hanghatásokban hővelkedő két Debussy-darab előadásában jutott érvényre. A Chopin-számok közül kiemelendő az a-moll Etude, amit a száguldó tempóvétel mellett is gyönyörűen, kristálytisztá plaszticitású passzázsokkal pergetett le. Virtuóz Liszt-számok zárták be a műsort, melynek végeztével a sajnós, kisszámu, de főleg zeneértőkből álló közönség lelkes ünneplésére számos ráadást is kellett adnia.

Dr. Sz. K.

Somiay Arthur és társulata egy Bibescu-darabbal újra turnéra készül

A tiztagu társulat, amelynek aradi tagja is van, Romániába is ellátogat.

Budapestről jelentik: Somiay Arthur, az ismert magyar színművész a közeljövőben 10 tagu kamaragyüttesel vidéki turnéra indul. Több kiváló magyar vígjátékon kívül Bibescu herceg, román író, aki éppen a napokban járt szerencsétlenül, egyik munkáját is programjába iktatta. A darab címe: „Welche war's? azaz: „Melyik volt?”

Az együttes, amelynek aradi vonatkozásban érdekes, mert benne egy aradi színész: Rajnay J. Sándor is szerepel, magyarországi turnéja után Romániába is ellátogat.

* Énekverseny a Magyar Otthonban. A Magyar Párt Közművelődési Szakosztálya f. hó 25-én este fél kilenc órai kezdettel, rendez meg a szezon utolsó énekversenyét. A versenyre, mint rendezés, most is számos benevezés történt és az ifjúság lázas izgalommal készül az értékes díjakért folytatott nemes küzdelemre. Vendégeket az igen élvezetesnek ígérkező előadásra, amely a Magyar Otthonban, Strada Romanului (Zrinyi-ucca) 8. alatt lesz megtartva, szívesen lát a szakosztály.

* Az Iparos Otthon évadzáró előadásán vasárnap este Bodnár József főrendező tiszteletére színre kerül: Marika. Zagon István 3 felvonásos, kedves vígjátéka. Előadás után tánc, zenedíj nélkül.

* „Süt a nap“ Borossebesen. A Magyar Párt Közművelődési Szakosztálya által rendezett műkedvelő-verseny benevezői közül f. hó 26-án a borossebesi műkedvelő gárda adja elő Zilahy „Süt a nap“ című darabját.

* A Der Deutsche Rundfunk legújabb száma ismét színes, változatos tartalommal jelent meg. A kitűnő rádióújság a világ legíríssebb szenzációit közli képekkel illusztrált cikkekben. A gazdag tartalom mellett még teljes heti nemzetközi rádióműsört is közöl a kitűnő rádiószaklap.

Tüntető sikert aratott Budapestén Eftimiu „Prometheus“-a

Melegen ünnepelte a Fővárosi Operettszínház közönsége Eftimiu a bemutatón — A fővárosi sajtó reprezentánsai megjelentek az első előadáson

Budapestről jelentik: Tegnapi este mutatta be a Fővárosi Operettszínház Victor Eftimiu „Prometheus“ című drámáját, amely néhány évvel ezelőtt Kádár Imre közismert író és hírlapíró fordításában a kolozsvári Magyar Színházban is műsorra került. Eftimiu Victorral együtt Budapestre érkezett felesége is, Agepsina Macry, a bucu-

resti-i Nemzeti Színház örökös tagja. Bucurestiben különben Agepsina Macry játszotta a „Prometheus“ főszerepét. A budapesti bemutatóra a bucu-resti-i lapok is elküldték tudós újságukat, élükön Leonard Paucroval, aki többek között Molnár Ferenc „Liliom“-át fordította román nyelvre.

A „Prometheus“ — mint ismeretes — a jószág, a szeretet prófétájának és mártírjainak örök tragédiája. A gondolatokban gazdag, modern felfogású dráma a budapesti közönség tetszését nagyon megnyerte és a napilapok legelismertebb hangon nyilatkoznak Victor Eftimiu irodalmi tevékenységéről. Az egyik budapesti napilap ezeket írja:

„A „Prometheus“ bemutatóján meleg, tüntető, őszinte sikert aratott. A szerzőnek számtalanszor meg kellett jelennie a lámpák előtt, szereplőivel együtt és a közönség őszinte lelkesedéssel ünnepelte Victor Eftimiu, a román irodalom kiváló reprezentánsát.“

A magyar kulturát nem szabad elnyomni!

— mondotta Iorga, az új miniszterelnök

Kristóf György dr., az egyetlen kisebbségi román egyetemi professzor érdekes nyilatkozata egykori professzor-társáról — Erdély magyar történelmének egyik legkiválóbb ismerője a miniszterelnök

Kristóf dr.: A magyarság csak nyerni fog Iorga kinevezésével

Kolozsvárról jelentik: Az új miniszterelnök, Iorga Miklós egyetemi professzor személye kétségkívül az ország egész közönsége érdeklődésének középpontjában áll. Különös érdeklődéssel fordulnak feléje az ország kisebbségei és ezeknek sorában első sorban Románia két és félmillió magyarsága, amely bizakodólag kíséri figyelemmel a miniszterelnök méltányos intézkedéseit, amellyel uttörő módon, intézményes alapon szándékozik megoldani a romániai népkisebbségek politikai aktivitásának kérdéseit. Mint ismeretes, a kolozsvári Ferdinánd-tudományegyetemen ad elő az ország egyetlen kisebbségi egyetemi professzora, dr. Kristóf György egyetemi tanár, a magyar nyelv és irodalom tanszékének nagy tudású előadója, aki évek óta tudományos alapon áll összeköttetésben Iorga Miklóssal s így alkalma volt már régebben megismerni őt. Ezért vált aktuálissá, hogy megszólaltassuk Kristóf György dr. egyetemi professzort, akinek érdekes nyilatkozatát az alábbiakban adjuk közre az Aradi Közlöny olvasóközönsége számára:

Iorga és „Az ember tragédiája“

— A Iorgával való ismeretségünk hosszú évekre nyúlik vissza — kezdte kijelentéseit Kristóf professzor. — Amikor 1924-ben Iorgának az „Apáról fiúra“ című darabját a kolozsvári Magyar Színházban előadták, hosszabb beszélgetés folyt le közöttünk. En cikket írtam arról, hogy a román államnak nem lehet érdeke a kisebbségek kulturájának megőjtása és elnyomása. Iorga professzor ezt az írást, román nyelvre lefordította s a „Neumul Romanesc“ című lapjában, leközölte.

— Ugyancsak Iorga professzor volt az, aki Madách: „Az ember tragédiája“-nak zárlatát az akkori román kormánytól feloldatta. Iorga professzor igen sokszor tett tanúbizonyságot magyarbarát érzéséről. Emiatt a román sajtó egyrésze heves támadásban részesítette.

— Közöttünk a kulturális tekintetben régi összeköttetés áll fent. Azt tudtam, hogy a jelenlegi miniszterelnök kiváló ismerője a magyarság történelmének és különösen Erdély történetét ismeri teljes alaposággal. S éppen ezért, mert ismereteit történelmi alaposágra fekteti, mindenkor tárgyilagos tudott lenni és a magyar problémát megoldandónak vélte. Ő volt az, aki kijelentette, hogy nem nézi jó szemmel azt, hogy a magyar kulturát el akarják nyomni. Hagyják meg a magyarságnak a nyelvét — mondotta volt Iorga — mert ezt a nyelvet úgy sem lehet kiirtani.

— Milyenek látja ezek után professzor ur a magyar kisebbség helyzetét és jövőjét a Iorga-kormány alatt? — tettük fel a kérdést.

— Az én meggyőződésem, amelyet a vele való érintkezésből meríthettem, föltétlenül az: hogy a magyar história és az erdélyi történelem ilyen kiváló ismerője csak hasznot jelenthet a magyar kisebbségre nézve. Különben, mint embert Iorga professzort a tettek emberének ismerem. Talán ezzel a két szóval jellemezhetném leginkább. Ő a „Feuer und Flamme“ embere, aki élni és halni tud a kitűzött célokért.

— Személyes érintkezésünkben mindenkor a legszívélyesebb volt hozzám és azt tapasztalhattam, hogy aminek a célzatosságáról és helyességéről meg volt győződve, azt tüzön-vízen keresztül meg is csinálta. Talán azt mondhatnám, hogy tekintetben nem is politikus, mert nem keresi a politikai labirintusokat, ahol nem ritkán a sok mellékvágányokon maga a cél elsikkad.

— Én úgy vélem, hogy a magyarság, mint erdélyi népkisebbség csak nyerni fog Iorga kinevezésével. Mindenesetre már az a gondolat is, hogy kisebbségi államtitkárokat akar kinevezni, bizonyosság annak a jóindulatu elintézésnek, amellyel a kisebbségek iránt eddig is viseltetett.

A „homo novus“ Bitay Árpád dr.

— Mi a professzor ur véleménye a kombinációba jött Bitay Árpádról?

— Bitay Árpádot is személyes nexusok kötik Iorga professzorhoz. Talán még sokkal szorosabbak ezek a kapcsolatok közötté és Iorga között, mint az én viszonyom a miniszterelnökkel. Bitay ugyanis a Valent de Munte szabadegetemen több ízben előadást tartott Iorga Miklós egyetemi tanár meghívására. Így ő egészen baráti viszonyba került a professzorral. Mint embert Bitayt is jól ismerem és tudományos felkészültségénél fogva, valamint eddigi multjáért és magyarságáért is, azt hiszem, helyes az őt ért kiválasztás. Bitay különben már képviselőjelölt is volt a Székelyföldön a magyar párt felhatalmazásával s így párttekintetben is megállja a helyét.

— Még egyszer összegezve a kérdéseket — azt mondhatom, hogy úgy Iorga professzorról, mint Bitay Árpád kollegámra esett választásáról az a véleményem, hogy a magyarság csak nyerhet velük, Iorgáról pedig még az a meggyőződésem, hogy a magyar kisebbség egy nyílhangu pártfogót talált benne. p. t.

Budapest új bűnügyi szenzációja: gyilkosság a Hotel Imperiálban

Meggyilkolva találták szerelmi randevuja után a szálló szobájában Szendrey Margitot, a „Bodograph“-mozi tizenhat éves cukrászlányát — A gyilkos, a tizenkilenc éves Tomkó Béla titokzatos üzenetet hagyott a véres tett színhelyén

Az esti órákban elfogták a gyilkost

Budapestről jelentik: Borzalmas gyilkosság történt ma éjjel Budapesten a Rákóczi-utí „Imperiál“-szállóban. Éjjel egy nő és egy férfi kért szobát a szállóban. A férfi Tomkó Béla 19 éves hivatalnok és 16 éves felesége, szül. Krausz Erzsébet nevékre állította ki a bejelentőlapot. Lakhelyül pedig Márton-utca 1. számot jelentették be. A portás a 123. számú szobát adta ki nekik. A férfi reggel negyed 7 órakor eltávozott. Később a pincér kopogtatott az ajtójukon és miután senki sem nyitott ajtót, feltörték a szobát. Az ágyban holtan feküdt a nő, akinek nyakán számos szurt és vágott seb tárgyolt. A portás azonnal értesítette a rendőrséget, ahonnan bizottság szállt ki és helyszíni szemlét tartott.

A portás vallomása szerint a reggel eltávozott fiatalember 165 cm. magas lehetett, 24 év körüli, kerek, pirosarcu, szőke haja és haját hátrafelé fésülve viseli, trench-coat volt rajta és fekete félcipő. A szoba asztalán egy cédulát hagyott hátra, amelyen ez állt: *Íme a nő, aki szélhámossgot akart elkövetni. „Sorsát megérdemelte. A rendőrség a meggyilkolt nő retiküljében egy mérnök névjegyét találta, a melynek alapján megindította a nyomozást. Felkutatták a mérnök lakását, annak felesége fogadta a rendőrség embereit. A mérnök már régebben meghalt. A mérnök felesége a „Bodograph“ című mozi alkalmazottja, aki elmondta, hogy a leányt, akinek kilétét a rendőrség kutatja, valószínűleg Szendrey Margitnak hívják, a mozgó cukorárúsnője. A leány tegnap udvarlójával este a moziban volt, végig nézték az előadást és 12 órakor eltávoztak onnan. Ő csak annyit tud, hogy az udvariót Tibinek hívják.*

A titokzatos „Tibi“

A rendőrség a másik megadott nyomon is folytatta a kutatást, ugyanis a bejelentőlapon szereplő Tomkó nevet kívánta tisztázni. Ez a nyom eredményre is vezetett. Tomkó Gáspár, a fiatalember édesapja elmondta, hogy Béla nevű fia, két héttel ezelőtt ellopott tőle 210 pengőt és eltűnt. Megadta a fia személyleírását is, amely megegyezik a lítesítu által megadott személyleírással. A lítesítu látta ugyanis a reggel eltávozó gyilkost és felismerte őt a Tomkó Gáspár által adott fénykép alapján.

Mialatt a rendőrség a leglázasabban nyomozott, délelőtt megjelent a főkapitányságon Szendrey Margit mostohaanyja és bejelentette, hogy leánya tegnap este óta eltűnt hazulról. Tekintettel arra, hogy a személyleírása alaposan egyezett az Imperial-szállóban meggyilkolva talált lány személyi adataival, elvitték az Imperial-hotelbe, ahol megmutatták neki a fiatal nő holttestét. Az asszony megdöbbenve és újaldozások közepette ismerte fel a nőben mostoha leányát.

A fiatal Tomkó zavaros múltja

A rendőrség most már közelebbi adatok alapján nyomozott a gyilkosság ügyében és megállapította, hogy tegnap este a moziban Tibi nevű férfiismerőse elkérte a leányt és azt mondta, hogy elmennek együtt vacsorázni. Így is történt. Egy közeli vendéglőbe mentek, ahol borjupörköltet ettek, majd visszatértek a mozgószínházba és végignézték az előadást. Az előadás befejeztével, 11 óra tájban együtt távoztak és az Imperial-szállóba mentek, ahol mint férfi és feleség tölthették ki bejelentőlapot.

Megállapítást nyert, hogy a fiatal Tomkó Béla múltja egészen zavaros. Apjától már többször lopott, azonban mindannyiszor megbocsájtották neki, mert nagyon szerették. Exaltált idegállapotára nézve jellemző, hogy karácsonykor minden különösebb indok nélkül a Dunába vette magát, sikerült azonban kimen-

teni. Öngyilkossága okát senkinek sem akarta elmondani. Minden filmet megnézett a Bodograph mozgóban. Valóságos törzsvendég volt ott, s mindenki arisztokratának nézte őt, dandys ruházódása és bőkezűsége miatt. Apja két nappal ezelőtt vette észre, hogy fia föltörte a házi perselyét. Négy nappal ezelőtt a fiatal Tomkó öccsétől fehérneműket kért, amiket összecsomagolt és azokkal együtt tánt el.

Érdekes, hogy Tomkó Gáspár, amikor megtudta, hogy fia gyilkossá lett, teljesen elfordult tőle és ő maga is óhajtja kézrekerítését. A rendőrség rádióon körözi a kiskorú gyilkost.

Tejcsarnokban fogták el a gyilkost

A késő órákban Budapestről érkezett jelentéseink szerint ma este fél 10 órakor az egyik rendőrszemnek sikerült elfogni Tomkó Bélát. Tomkó Béla több barátja társaságában az egyik budapesti tejcsarnokban tartózkodott, ahol a személyzet felismerte, rendőrért küldtek, aki Tomkó Bélát

Gróf, akit az elhunyt II. Károly felségjogokkal ruházott föl

Érdekes visszaemlékezések a napokban elhunyt Erdődy Tamás grófról — A tragikus sorsu Habsburg-uralkodó gyermekkori játszótársa álrühában végezte küldetéseit — Érdekes intimítások Erdődy gróf életéből

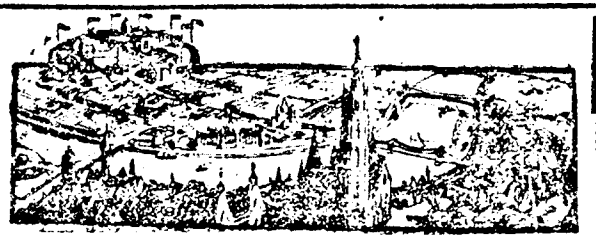
Bécs. A bécsi lapok hosszú cikkekben foglalkoznak néhai Erdődy Tamás gróffal, aki — amint az Aradi Közlöny már röviden jelentette — a napokban rövid szenvedés után 44 éves korában hirtelen elhunyt. A „Neues Wiener Extrablatt“ kiemeli, hogy Erdődy gróf legjobb barátja és legbelsőbb bizalmasa volt néhai IV. Károlynak, az utolsó Habsburg-uralkodónak, aki 1917-ben kelt titkos dekrétumában Erdődy gróftól valóságos felségjogokkal ruházta fel és egy nyílt parancsban minden polgári és katonai egyént kötelezett arra, hogy Erdődy gróf parancsait ép úgy teljesítse, mintha maga az uralkodó adta volna ki.

Később a legkényesebb ügyekben vette igénybe az uralkodó Erdődy grófnak, gyermek kori játszópajtásának tanácsait és szolgálatait. Reá bízta 1917-ben a titkos különbéke-tárgyalásokat Sixtus páрмаi herceggel. Erdődy gróf ebből a célból álrühában több ízben Svájcba utazott, majd ismételt Bécsbe csempészte Sixtusherceget és annak fivérét Xaver herceget, akik ellenséges katonatisztek voltak.

1920-ban I. Károly reá bízta a husvéti királypuccs végrehajtását. Az uralkodó, aki álöltözetben jött Bécsbe. Erdődy gróf Landskron-gasse-i palotájában szállott meg. Másnap Erdődy gróf királyi barátját Magyarországra csempészte. A királypuccs iránvítása miatt az osztrák kormány akkor örök időre kiutasította Ausztriából és Erdődy gróf azóta Magyarországon, közzei birtokán élt. Résztvett a nyugatmagyarországi felkelésben is és

egyik vezetője volt az osztrák ellen küzdő magyar szabadcsapatoknak.

Királyi barátjának halála után Erdődy teljesen visszavonult a közéletől. Néhány hónap előtt azonban az európai sajtó ismét hangos volt Erdődy Tamás gróf nevével és pedig a gróf me moárjainak megjelenése alkalmából. Az emlékiratokat a gróf naplói és elbeszélései alapján Szemere Pál írta meg „Habsburgs Weg von Wilhelm zu Briand“ címen. A könyv szenzáció tartalmánál fogva óriási feltűnést keltett, de mivel a szerzők semmitsem hallgattak el, hanem a legtitkosabb eseményekről is őszintén beszámoltak, a munka viharos támadásokat is kiváltott, főként legitimista részről, valamint

Budapesti Nemzetközi Vásár

1931. május 9-18.

Nyugat és Kelet árucseréjének hatalmas piaca. A magyar termelő erő és munka nagy bemutatója.

200 gyáripari szakma, a mezőgazdasági exportáru és a kézműipar termékeinek felvonulásával. Nemzetközi pavilonok a külföldi ipar számára.

50%-os utazási kedvezmény Romániában a visszautazásnál, Magyarországon úgy az oda-, mint a visszautazásnál.

Vízummentes határátlépés.

Felvilágosítás és vásárgazdálkodás kapható: Budapesten: a vásárudvarnál, V. Akadémia-utca 3. Aradon: Az Európa Agentúráknál: Banca Dacla, Str. Regina Maria és a Wagon Lis lakóház. Bulev. Regina Maria (Cecilon). Ezenkívül Nagy románia összes nagyobb városában, ahol a két utazási iroda fiókja vagy a vásár közvetlen tb. képviselője működik.

azonnal felkísérte a lökapitányságra. A fiatalembert kihallgatták, aki beismerte, hogy ő gyilkolta meg a cukorkaárú leányt. Hogy mi indította a gyilkosság elkövetésére, arról még egyelőre nem nyilatkozott.

más olyan személyiségektől, akiknek a leplezések érthetően kellemetlenek voltak. A bécsi államügyészség pert is indított Erdődy gróf, valamint Szemere Pál ellen, később azonban a vádhatóság indítványára a bíróság az eljárást megszüntette.

Erdődy gróf 10 évvel élte túl játszótársát és későbbi barátját, IV. Károlyt.

Schober alkancellár lapja, a „Wiener Neueste Nachrichten“ azt írja, hogy Erdődy gróf annak idején

titokban eljegyezte Zita királyné legfiatalabb húgát.

A királyné azonban nem akart belecgeyezni abba, hogy hoga „rangján alul“ menjen férjhez és modern gondolkodású volt, később, még a nyével szakítani, kényszerítette arra, hogy apáca legyen és zárdába vonuljon.

Erdődy gróf, aki izig-vérig demokratikus és modern gondolkodása volt, később, még a háboru alatt úgy „revansálta“ magát Zitanál, hogy feleségül vette bécsi palotája portásának feltűnően szép leányát. Feleségével boldogan élt a grófnő két év előtt bekövetkezett haláláig. Zita ezt a „mesalliancet“ sohasem tudta a grófnak megbocsátani, férjénél, IV. Károlynál azonban hiába intrikált, a király nem vonta meg bizalmát Erdődy gróftól és mikor 1920-ban titokban Bécsbe jött, a házmasterleányból lett grófné vendégszeretetét és hajlékát vette igénybe.

Az aradi mozik mai műsora

5, 7 és 9 órakor.

CENTRAL MOZGÓ: Premier. A MOSOLY ORSZÁGA, Lehár Ferenc legszebb dalmiwe nyomán, ídszerepben: Tauber Richard-dal, a nagyenyű német tenoristával. (Kezdekor az ajtó bezáratnak).

SELECT MOZGÓ: A NEGY ÖRDÖG, Slágerfilm. Hermann Bang novellája nyomán. Az artistavilág legszebb hangosfilmje. Főszereplői: Janet Gaynor, Nancy Drexel, Charles Morton és Barry Norton. A film a nemrégien elhunyt világhírű rendező: F. W. Murnau remekműve.

ELITE MOZGÓ: Premier. A FEKETE HÉTFŐ, Bettauer Hugó egy re ényének motívumai nyomán. Főszerepekben: Alfred Abel, Margarete Schlegel és Hans Albers.

GRADISTY MOZGÓ: Új műsor. BUKOTT NŐK HAJLÉKA, F. köesráma. Főszereplők: Lois Moran, Noah Beery, Louise Dressel.

H I R E K

Kis koldusok a korzón

(Már a séta is pénzbe kerül)

Vannak szórakozások még a mai világban is, amelyek nem kerülnek pénzbe, nem esnek adó alá, nem kell hozzá semmi egyéb, csak egy frissen vasalt nadrág és egy szépnek nem mondható, de háziisan nevelt kisleány.

Ehhez a szórakozáshoz tartozik a séta is, a déli és esti korzón, amikor el sétálsz a városházától a Bohus-palotáig és a Bohus-palotától a városházáig.

Vannak még a mai rossz világban is foglalkozások, amelyek nem járnak rizikóval, nem esnek adó alá, nem kell hozzá szakértelem és iparendély, csupán három rosszul töltött gyerek és a legbiztosabb üzletet le lehet bonyolítani.

Az adómentes szórakozás és illetékmentes foglalkozás az aradi korzón kerül közvetlen összeköttetésbe. Sétálsz a hölgy mellett, ügyesen tukargatod National-cigaretteadat, nehogy az illető hölgy pénzügyi helyzetéről tájékozva legyen, arról beszélsz, hogy nagy gondot okoz az idő, hogy hol nyaralj, a Balaton mellett-e, vagy a Rivierán, közben arra gondolsz, hogy melyiknek nagyobb a vitamintartalma, a háromlejtért szalonnának két lejtért kenyérrel vagy a három lejtért kenyérnek két lejtért tepertővel, mert mint mindig, ma is csak öt lejt egész készpénzkészleted. Mondom, sétálsz és meditálsz, egyszer csak elédbetoppán egy toprongyos gyerek és feléd nyújtja piszkos kezét és Te sorstársam, mert a Rivieráról és Balatonról beszélsz, de az ötlejtért vitaminról gondolkodtál, előveszed vagyondod romcsait s odaadod a gyereknek, mert szabadulni akarsz föle.

Azt hinné az ember, hogy ezek a gyerekek született filozófusok, jól tudják, hogy mikor kell Téged megrohanniok és tudják, melyik az a pillanat, amikor egész biztosan nem utasítod vissza. Pedig nem filozófusok, csak jó-felfogású tanítványok születtek, akik ahelyett, hogy valamire taníthatnák a gyermeket, „szülői szeretetből” egy könnyű foglalkozást választanak nekik, a koldulást. Jó felfogású, ambiciózus gyerekek ezek, de azért anyai és anyai védőszárny alatt vannak, az anyák és anyák, ott állnak valamelyik uccasarkon és Arguszemekkel figyelik hogy hogyan „dolgozik” a gyerek. Az ügyesnek elismerés, az ügyetlennek lenyítés jár. Az ügyesnek szabad este tizenegy óráig is koldulni, az ügyetlen otthon verést kap. A társadalom pedig, ahová Te is tartozol, ha mindjárt csak öt lejt is az utolsó pénzed, amit anyagi bázisodul kalkulálhatsz, szépen leadod obulusaidat, nem is gondolsz arra, hogy dologtalan apák és lelketlen anyák áldozata vagy, azoknak adsz, mert — látja az imádott nő és egyáltalán látja mindenki, aki a korzón sétál, ott, ahol kell, nem adsz; ott ahol a burkolt szegénység van, elhaladsz észrevétlenül, — de a könnyörtelen szülők uccára dobott gyerekeit támogatod, fizeted.

Szemrehányást teszek az apámnak, hogy engem iskolázott, nevelt, kenyeret adott a kezembe, mert ez a kenyér nehezebb, mintha én is ott állnék a templom előtt és kinyujtanám a kezemet. Ha most gyerek volnék, talán én is így kezdeném. Legutóbb amíg megöregszem, összehozhatnék egy kétemeletes kis magánpalotát.

Sz. K.

— **Időprognózis.** Nyugaton növekedő felhőkkel és esőhajlammal, inkább derült idő várható, további hőemelkedéssel.

— **Miklós herceg hazafelé utazik.** Budapestről jelentik: Miklós román királyi herceg Bécsből jövet, ma este 10 órakor Győrbe érkezett. A királyi herceg titkárával az egyik győri étterembe ment, ahol megvacsorázott, majd 11 órakor folytatta útját Bucuresti felé.

— **A pápa elnagyta a Vatikán-várost.** Citta del Vaticanból jelentik: XI. Pius pápa ma délből autón elhagyta Vatikánvárost. A pápa a Hittérítő Collégium új székesegyházának felavatásán vett részt.

Székrekedés, bélrengés sok bajnak az okozója. Este 2—3 szem Artin dragén reggelre könnyű, pormalis, hő árulást ideig elő.

Megérkezett a kölcsön terhére rendelt külföldi gépek első szállítmánya

Hat vagon géprakomány

futott be a Temesvár—Józsefvárosi pályaudvarra — Hét és félmillió lej az első szállítmány értéke — A resicai állami üzemek kapják a drága gépeket

TEMESVÁRRÓL jelentik: A temesvári mellékállomásra a Triesztből érkező vonattal hat vagon futott be. A hat vagon rakománya hosszú utat tett meg és Temesvározt sem pihent meg véglegesen, hanem folytatta útját Resica felé. A vagonok rakománya Amerikából, New-Yorkból érkezett és megbízható értesüléseink szerint oly gépeket tartalmazott, amelyeket Románia a legutóbbi

bi kölcsön fejében kap, illetve kénytelen átvenni.

A hat vagon rakománya egy 118.000 kilogrammos kompresszor, amelynek ára 45.000 dollár, vagyis 7.515.000 lej. A kompresszort New-Yorkból a Saturnia hajó hozta Európába. Triesztben uszó gőzdaruk segítségével a gépet átrakták vonatra és szállították tovább Temesvár felé.

— **Másfél nap alatt fejezték be a költségvetési vitát a magyar parlamentben.** Budapestről jelentik: Ma délből két órakor a költségvetési vitáját az elnök váratlanul beakasztotta. Gáspárdi Elemér interpellálót szólította beszédre az elnök, azonban Gáspárdi nem volt a teremben és több felszólaló nem is akadt. Amire példa nem volt, másfél nap alatt fejeződött be a költségvetési vitája, holott azelőtt heteket szokott igénybevenni.

— **Kitört a Stromboli.** Messinából jelentik: A Stromboli vulkán tegnap hatalmas lávatómegeket és hamuesőt bocsájtott ki, majd földmorajlás volt hallható. Anyagi kárról nincs jelentés.

— **Ujra egy Szabó Dezső-per.** Budapestről jelentik: Irodalmi körökben nagy érdeklődéssel kísért tárgyalás folyt le ma Budapesten. Szabó Dezső még régebben eladta „Megered az eső” című regényének kiadási jogát a Bartha Miklós irodalmi társaságnak. A regény már majdnem készen állott, a befejezése azonban hiányzott és azt Szabó Dezső sehogy sem akarta elkészíteni. A társaság perbe fogta Szabó Dezsőt, azzal a kéréssel, hogy vagy befejezi záros határidőn belül a regényt, vagy kiadja csonkán és a közönséget informálni fogják, hogy Szabó Dezső tehet arról, hogy nem írta meg teljesen munkáját. A tárgyaláson Szabó Dezső engedett makacsságából és ünnepélyesen kijelentette, hogy a befejezést záros határidőn belül leszállítja a társaságnak.

— **Szerencsétlenség a szegedi repülőterem.** Könnyen végzetessé válható repülőszerecsétlenség történt ma reggel a szegedi repülőterem. Vitéz Vesenyi Lajos és egy Szénási nevezetű repülő-pilóta, egy sportgépen felszálltak és rövid ideig a magasban tartózkodtak. A leszállás alkalmával motorhiba következtében a gép lezuhant és Vitéz Vesenyi Lajos karját törte, míg a pilóta kisebb-nagyobb zúzódások árán menekült meg.

50% vasuti kedvezmény Kolozsvárra és vissza.

„Milyen legyen az otthonom”? kiállításra ápr. 29-től május 10-ig Igazolványok az összes menetje gyirodákna.

— **Kétezeröttszáz márka csodálatos története.** Berlinből jelentik: Különleges eset történt tegnap délután Berlin közelében. Egy tempelhoffi asszony az egyik utmenti koldusnak egy pár cipőt adott ajándékba. Az asszony azonban nem tudta, hogy férje 2500 márkát rejtett el a cipőben, ami csak akkor derült ki, amikor az asszony férje hazajött és megdöbbenve hallotta, hogy felesége az értékes tartalmu cipőket egy koldusnak adta. A koldus, aki szintén nem tudott a cipőben elrejtett pénzről, azt egy Kerpel nevezetű cipésznek adta el pár márkáért. A cipészmeister ma olvasta a napilapokban az esetet, kikutatta a cipőt, ment rögtön arra gondolt, hogy erről a cipőről lehet szó. A cipő belésében elrejtve tényleg megtalálta a 2500 márkát, amelyet azonnal a rendőrségre vitt és így azt eredeti tulajdonosának visszaadták.

— **Ujra szabadlábban van a newyorki banditakirály.** New-Yorkból jelentik: Jack Diamandot, a híres banditakirályt, akit a rendőrség egy feljelentés alapján a napokban letartóztatott, ma 25.000 dollár kaució ellenében újra szabadonbocsájtották.

Uj pénztári orvosok az aradi munkásbiztosítónál

A katonai orvosok helyébe polgári orvosokat neveztek ki

A Mironescu-kormány néhány nappal lemondása előtt rendeletet bocsájtott ki, amely a takarékosági program szellemében eltávolítja a hadsereg kötelékébe tartozó orvosokat, hogy munkásbiztosító pénztáraknál pozíciókat töltsenek be és ezzel polgári orvosoktól vegyék el az elhelyezkedés lehetőségét. Az illetékes minisztérium a rendelkezésnek már gyakorlati érvényt is szerzett, amennyiben hivatalból törölte a munkásbiztosító pénztárak lajstromából a katonai orvosokat s helyükbe magánpraxist folytató orvosokat nevezett ki.

Az aradi betegégyező pénztár igazgatóságához ma délelőtt érkezett meg a vonatkozó rendelkezés, amely a munkásbiztosító aradi körzetét nagymértékben érdekli, mert Aradon öt katonai orvos állt eddig a pénztár szolgálatában. A miniszteri rendelkezés értelmében a pénztár aradi igazgatósága törölte a lajstromból Knall dr., Chindler dr., Bodeiu dr., Opris dr. és Boncocat dr. katonai orvosokat, egyben magas életkorára való tekintettel nyugdíjalományba helyezte Taus dr. ujaradi betegégyezőpénztári orvost is. Ezzel szemben a megüresedett állásokra a következő aradi orvosokat nevezte ki a miniszteri rendelet:

Chindler dr. gáji körzetébe Török Dezső dr. aradi belgyógyász és röntgenológus, Bodeiu dr. körzetébe Pécsi Zoltán dr. urológus, Opris dr. körzetébe Antal György dr. börgyógyász, Knall dr. helyébe Wiener Imre dr. aradi belgyógyász került. Az ujaradi körzetben működő, nyugdíjalományba került Taus dr. helyébe az egészségügyi minisztérium Francis Béla dr. belgyógyászt nevezte ki.

— **Esküvő.** Szentgyörgyi Piroška, Szentgyörgyi József állami iskolai igazgató leánya és Mitykó Dezső, a Mitykó rádiólaboratórium tulajdonosa, ma este fél 8 órakor tartják esküvőjüket az aradi Minoriták templomában.

— **Sikkasztott Markovics Rodion egyik élő kártyás regényalakja.** Sopronból jelentik: Az osztrák határmenti város lakosságát nagyszabású sikkasztás tartja izgalomban. Dux Béla, ismert soproni kereskedő 15.000 pengő elikkasztásával megszökött a városból. Dux Béla neve Markovics Rodion „Szibériai garnizon”-jából ismeretes, akit az írő, mint a szibériai hadifogság egyik élő személyiségét elevenített meg, az ott lejátszódott kártyacsaták során.

— **Lótolvajok az aradi ügyészségen.** Getsler Péter angyalkuti gazdálkodóhoz április 17-én éjszaka ismeretlen tettesek behatoltak az istállóba és onnan négy lovat és egy kocsit lopnak el. A gazdálkodó feljelentésére a csendőrség bevezette a nyomozást, amely megállapította, hogy a lótolvajlást Blidar János, Blidar Cicu és Radu Péter angyalkuti cigányok követték el. A lótolvajok töredelmesen bevallották a lopást és megmutatták azt a helyet, ahol a négy lovat és a kocsit értékesítették. A csendőrség ma délelőtt átadta a lótolvajokat az aradi ügyészségnek, ahol elrendelték letartóztatásukat.

Öngyilkosság a Mosótyz-telepen

Férje állástalansága feletti elkeseredésében felakasztotta magát Horváth Lajosné.

Megrázó öngyilkosság történt tegnap este a Mossóczy-telepi Str. Tache Protopopescu 99. sz. alatti házban, ahol Horváth Lajos volt Astragyi asztalos 56 éves felesége felakasztotta magát és mire tettét vszrevették, már meghalt.

Az esetet az esti órákban jelentették a központi rendőrségnek, ahonnan Valea Demeter inspekciós rendőrtiszt szállott ki a helyszínre a hatósági orvos kíséretében. Megállapítást nyert, hogy Horváth Lajosné öngyilkosságát tarthatatlan nyomora miatt követte el. Férje ugyanis már hosszabb ideje állás nélkül van és csak a legnagyobb nyomor közepette tengődtek egyik napról a másikra. Horváth Lajos tegnap délután azzal ment el hazulról, hogy munka után néz és amikor este visszatért, megdöbbenve látta, hogy felesége felakasztotta magát és kiszivedett.

Meg akarta gyilkolni feleségét egy szemlaki gazda

Családi háborúság következményei. Letartóztatták a gazdát és az aradi ügyészségre szállították.

Jellemző hitvesgyilkossági kísérlet játszódott le tegnap az aradmegyei Szemlak községben. Chirin Sava két évvel ezelőtt tért vissza szülőfaluja az amerikai Egyesült-Államokból. Önműltől le készpénzvagyont hozott magával. Chirin Sava vagyonának egy részét ingatlanokba fektette, felesége pedig rábeszélte az Amerikát járt gazdálkodót, hogy vagyonát az ő nevére írassa át. Nyomban a vagyonátírás után pokollá változott Chirin Sava családi élete. A házastársak között állandó volt a perlekedés és az egész község arról suttogott, hogy Chirinét érzelmi szálak fűzik egy kevésbé tehető szemlaki gazdához.

Tegnap délután újabb szövtársra került a sor Chirin Sava és felesége között. A veszekedés hevében a férj revolvert rántott elő és kétszer felesége felé lökött. Szerencsére a golyók közül egy sem talált és azok a szoba mennyezetébe furdáltak be. A revolverdörrenésre összefutottak a szomszédok, akik már csak annyit láttak, hogy Chirin Sava még mindig görcsösen szorongatta kezében a gyilkoló szerszámot. A szomszédok közbevetették magukat és Chirintől elvették a fegyvert. Kihallgatták a csendőrségen a szomszédokat, akik terhelően vallottak a gazdálkodóra, amennyiben elmondták, hogy Chirin Sava már napokkal előbb hangoztatta, hogy végezni fog feleségével, aki őt teljesen kiforgatta a vagyonából. A hitvesgyilkossági kísérlettel gyanúsított gazdálkodót ma délután bekísérték az aradi ügyészségre, ahol Valpe Constantin vezetőügyész indítványára a vizsgálóbíró előzetes letartóztatásba helyezte.

— Antal János váratlanul meghalt. A város egyik közismert alakja költözött el az élők sorából. Antal János adóügyi jegyző tegnap este váratlanul elhunyt. Antal János hosszú időn keresztül állott a város szolgálatában és különösen a háboru befejezése után fontos pozíciót töltött be, amennyiben ő volt az aradi közéletvezetési hivatal ügyvezető igazgatója. Ezen hivatal megszüntetése után hosszabb ideig még a városnál dolgozott, majd Nadlac község jegyzőjévé nevezték ki. A községben és az egész környéken nagy tisztelőnek és megbecsülésnek örvendett a kiváló tisztviselő, akit nemzetiségi különbség nélkül egy felettései és környezete, mint a lakosság is szeretettel vett körül. A negyvennyolc éves tisztviselő cukorbetegségben és tüdőbetegségben szenvedett. Váratlan halála úgy Nadlacon, mint Aradon osztatlan részvételt váltott ki.

— Cionista-meeting. Vasárnap délelőtt 11 órakor nagy cionista-meeting a Központi nagyertermében, szónok Vermes Ernő, a Zsidó Nemzeti Szövetség elnöke. Belépődíj nincs.

— Budapestre jövele alkalmával nagyösszeget takarít meg, ha harisnya-, keztyű- és kötöttáru-szükségleteit Beck Gyula speciális kötött-szövött üzletében szerzi be, mert árai a legolcsóbbak és minőségei a létező legjobbak. Figyelje meg a holnapi számban megjelenő árjegyzékemet. Beck Gyula, Erzsébet-körcut 32., Royal-orfeummal szemben.

LEGUJABB

Áldozatának megfojtása után tovább aludt az Imperiál-szállóbeli gyilkos

Aznap este ismerte meg csupán szerencsétlen áldozatát — Azért gyilkolt, mert a leány nem akart engedelmeskedni

Budapestről jelentik: Tomkó Béla elfogatásáról még a következőket jelentik: Este fél tízkor a Knézich-uccai kávéházban találkozott össze Tomkó barátjaival, akikkel billiárdozni akart. Ismerősei a helyiségben foglalkoztatták, közben az egyik figyelmessé tette a rendőrszemet, aki a gyilkost letartóztatta.

Tomkó Béla a rendőrségen elmondta, hogy hétfőn 220 pengőt lopott el édesapja kasszájából. Öltönyt, sapkát és tizenkét pengőért egy pecsétgyűrűt vásárolt magának, majd sorra látogatta a színházakat és mozikat és mindenütt elsőrendű jegyeket vásárolt. A gyilkosság estéjén ismét a moziban volt. Szünet közben süteményt vásárolt Szendrei Margit cukorkaárusnőtől. Nyolcvan fillér járt volna vissza az átadott pénzből, azonban ezt is a leánynál hagyta borralalónak. Ezután ismer-

kedett össze a cukorárusnővel, aki megígérte, hogy felmeleg vele az Imperiál-szállóba. A szállóbeli szobában Szendrei Margit előbb tíz pengőt kért, majd amikor ezt megkapta, akkor sem akart engedelmeskedni, mire ingerültségében elővette a leány ruhájában levő bőrvet és azzal megfojtotta. Nem volt biztos a leány halálában, ezért késsel többször a mellkasába döfött. A gyilkosság ekövetése után ismét visszafeküdt az ágyba és tovább aludt. Reggel elhagyta a szállót, odaadta a portásnak a kulcsot, azzal, hogy rövid idő múltán visszatér. Ezután kávéházakban tartózkodott és itt olvasta, hogy miket hoznak a lapok esetével kapcsolatban. Levelet írt a IX. kerületi rendőrségnek, amelyben bejelentette, hogy ma este várják őt a Knézich-uccában, mert ott lesz. Közben találkozott barátjaival és mivel még korán volt, betért a kávéházba billiárdozni.

Magyar földművesek fognak aratni Németországban

Nagyjelentőségű megállapodás jött létre a munkanélküliség enyhítésére Magyarország és Németország kormányai között —

Budapestről jelentik: Nagyjelentőségű megállapodás jött létre a magyar és német kormányok között. A megállapodás a mezőgazdasági munkások munkanélküliségének enyhítését célozza. Arról van ugyanis szó, hogy a német földművelésügyi minisztérium a nyári mezei munkákra

nagyobb munkáscsoportok szerződését tervezi. Egyelőre ötven főből álló munkáscsoport utazott ki Németországba, ahol próbamunkát végeznek és ha a kísérlet beválik, akkor már az aratás idejére létrehozják a nagyobb tömegű munkásgárda beszerződését.

— Nagy részvét mellett temették el az öngyilkos gyoroki uriaszonyt. Nagy részvét mellett helyezték ma délután örök nyugalomra özvegy Szabó Mártonné gyoroki uriaszonyt, aki, mint az Aradi Közlöny egyedül jelentette, tegnapelőtt reggel tragikus körülmények között meghalt. A temetés imponáló részvét mellett folyt le és a családon kívül Győrök és az egész hegyalja közönségének számottevő része megjelent azon, hogy utolsó útjára kísérje özvegy Szabó Mártonnét.

— Gyomor- és béizavaroknál, étvágytalanságnál, szorulásnál, fölfúvódásnál, gyomorégésnél, felbőgésnél, szédülésnél, homlokfájásnál, hányingernél 1-2 pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet alaposan kitesztelték az emésztőutakat. Közközhízi jelentésekben olvassuk, hogy a Ferenc József vizet még a fekvő betegek is nagyon szívesen isszák és általánosan dicsérik. — A Ferenc József keserűvizet gyógyszertárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— Autó rohant a Városi Kávéházba. Könnyen végzetessé válható karambol történt tegnap este 8 óra tájban a Városi Kávéház előtt. Dan János pécsi járásbíró autójával nekijárt a Városi Kávéház egyik hatalmas üvegkirakatának és azt bezúzta. A karambol színhelyét csakhamar nagy csődület vette körül, majd a Deák Ferenc-ucca sarkán szolgálatot teljesítő rendőrszem is a helyszínre ment, aki jegyzőkönyvet vett fel az esetről. Az autó annyira megrongálódott, hogy el kellett vontatni a helyszínről. A kár meghaladja a 30.000 lejt. A rendőrség a karambol ügyében vizsgálatot indított.

— Belehalt a kakascipésbe. Székesfehérvárról jelentik: Györe Istvánné 30 éves kislángi asszony lábát egy kakas sarkantyújával megsebesítette, amiért a baromfiudvaron járt. Később az asszony borzalmas fájdalmakat érzett és a székesfehérvári közpórházba szállították, ahol tetanuszmergezőst állapítottak meg. Nemsokára belehalt sérülésébe.

Huszonnégy aradi CFR-tisztviselőt akarnak Temesvárra helyezni

A tisztviselők naponta kénytelenek átutazni, hogy hivatalukban jelentkezzenek

Beszámoltunk arról, hogy a román államvasutak adminisztrációs reformjának terve a közeli megvalósulás stádiumában van. A központi igazgatóság terve szerint az üzemi felügyelőségek megszűnének és négy önálló igazgatóság fogja intézni a CFR ügyeit. Ilyen vasutigazgatóságokat terveznek Temesvárra is, aminek folytán állítólag már május elsejétől Aradon fognak működni a pénzügyi és pályafenntartási ügyosztályok, de ezzel szemben a jelenleg Aradon működő csoportoknak egy része Temesvárra kerül. Szükségtelen ismételt hangoztatása annak, hogy az adminisztrációs rendnek e felforgatása milyen káros kihatású, hiszen a város kereskedő- és iparostársadalma a maga szervei útján tiltakozott már a gondolat gyakorlati kivitele ellen. Az érdekelt tényezők kifogása annál inkább megszívlelendő, miután az átcsoportosítással Aradról huszonnégy tisztviselőt helyeznének át Temesvárra, akik a mai szegényes életkörülmények mellett kénytelenek lesznek naponta átutazni Temesvárra, hogy hivatalukban jelentkezzenek. Ez a kellemetlen állapot mindaddig tartana, amíg a tisztviselők megfelelő lakáshoz jutnának Temesváron és módjukban lesz át is költözködni. Azonban a mai viszonyok mellett erre bizony kevés remény van.

— Építkezési szerencsétlenség Lippán. Lippáról jelentik: Pénteken reggel özvegy Tóth Józsefné főccai házában dolgozó munkást, vigyázatlansága folytán erős áramütés érte. A szerencsétlenül járt ember a magas létráról leesett és súlyos zúzódásokat szenvedett. Azonnal előhívott orvosok megállapították, hogy az esés következtében elszenvedett sérüléseken kívül komolyabb baja nem történt.

SPORT KÖZLÖNY

Nyugati Liga—Északi Liga revánsmérkőzés Aradon

Az Északi Liga legjobb csapatrésze a csatársor

Vasárnap nagy napja lesz sportunknak. Itt mérí össze erejét az aradi, temesvári és resicai játékosokból álló Nyugati Liga a váradi és kolozsvári összetételű Északi Liga csapatával. A Nyugati Liga összeállítása még bizonytalan, — mert a helytelen összeállításon még változtatni fognak. Fix azonban az ellenfél összeállítása. Az Északi Ligában 6 váradi és 5 kolozsvári játékos játszik. Az Északi Liga összeállítása a következő Szalmáry (Kolozsvár), — Bartha (Nagyvárad), Chitor (Kolozsvár) — Ghilezan (Kolozsvár), Sternberg (Nagyvárad), Dobosan (Kolozsvár) — Glanzmann (Nagyvárad), Rónai (Nagyvárad), Sepi (Kolozsvár), Bodola (Nagyvárad), Kocsis

(Nagyvárad). A csatársort négy NAC-ista képvisel, csupán Sepi kolozsvári. Az Északi Liga legjobb és legegységesebb csapatrésze a csatársor, különösen a balszárny képvisel extraklasszist. Ha nem a nevek után, hanem a mai formák alapján állítják össze a mi válogatotunkat, akkor ráduplezunk múlt évi győzelmünkre.

Magyarországon a papírformák alapján a favoritok pontszüretet fognak tartani. — de a futballjátéknál nagy meglepetéssel is lehet számolni. Ez a program: Bocskay—Nemzeti. (Ezt a mérkőzést szombaton játsszák le, míg a többi vasárnap kerül lebonyolításra.) Ujpest—Pécs-Baranya, Vasas—Hungária, III. kerület—Kispest, Sabaria—Bástva.

Döntetlenül végződött az AMTE—Olimpia, valamint az AAC—Gloria közötti összecsapás

Nehéz küzdelmet vívott a döntetlenért úgy az Olimpia mint a Gloria — A Tricolor lelépte az Unireát — Nehezen verte az ATE a Vointát.

A GLORIA Arad bajnoka.

A piros betűs hivatalos munkaszüneti nap érdekes és izgalmas mérkőzéseket hozott. Ez a forduló a bajnokság kérdését volt hivatva eldönteni, és ez a kérdés tisztázódott is. A bajnokság teljesen nyílt volt és ha az AMTE megtartotta volna a féldő eredményét, valamint az AAC is megszerzte volna a jól megérdemelt győzelmét, úgy az AMTE szokott volna fel az ébre, így azonban a Gloria lett a bajnok.

A mindvégig jobb AMTE-nak sikerült 11-ből kiegyenlíteni és így az egyik pontról az AMTE kénytelen volt lemondani. Az AAC stílusos játékot mutatva döntetlenül játszott a Gloriával. A most jó formában levő Tricolor lelépte az Unireát, míg az ATE nehezen végzett a fejlődő Vointával.

Temesvárott a Ripensia a temesvári válogatott kerettel játszott. A Ripensia győzelmével végződött a tréning meccs. Ennek a meccsnek alapján az aradiak meghallgatása nélkül állították össze vasárnap az Északiki ellen szereplő Nyugati Ligát. Az összeállítás megdöbbentő. Láthatlanba olyan aradi játékosokat tettek be, akiknek szereplése elé a mostani meccs alapján nem nézhetünk bizalommal. A temesvári elképzelés alapján így fest az összeállítás: Kiss—Huszrig, Albu—Braun, Faur, Moravetz—Barbu I., Lakatos, Kiss (Elektrika), Barbu II., Tisza.

Nekünk, mint aradiaknak kell tiltakoznunk ez ellen a lehetetlen összeállítás ellen. Kiss a kapuban nem mutatott biztató formát, két gól terheli a felkét, habár Drein sem volt sokkal jobb. Huszrig pedig egyenesen rosszul játszott, Braun sokat dolgozott, de nem elégitett ki. Ezen a poszton a mutatott játék alapján Szabó Bélának nem lehet riválisa. A centerhalf posztjára Faur beállítása csupán egy rossz tréfa lehet. Moravetz helyére inkább ajánlanánk Szabó Jánit, vagy Braunt. A csatársorba az aradiak beállítása is elhibázott dolog. Barbu I. jobbszélső posztján nem használható örökös driblijével mindent rontott, inkább Ignát ajánljuk. Lakatos és Kiss mellett Barbu 2-öt állították be. Barbum meglátszott a kéthónapos kényszerpihenő, Tisza beállítása is elhibázott dolog.

A sorsdöntő fordulóról itt közöljük beszámolóinkat:

AMTE—Olimpia 2:2 (2:0.) AAC pálya. Biró: Vladovici. Iramos, változatos küzdelmet hozott a két csapat találkozása. Az első féldőben az AMTE volt a többet támadó, még szünet után az Olimpia nemcsak hogy egyensúlyozni tudja, hanem a munkások harcikedvét tul is szárnyalja. A 40 p. esik az első gól, Dvorzsák mintegy 30 méterről lövő büntetőt, Kiss tulkorán ugrik ki és az ívelt labda hától ér. Két perccel később Gulyás átadásából Korom a gólszerző. Szünet után a 7 p. Comlosan beadását Barbu II. a hálóba fejezi. A 16 p. Koromot egy fault miatt a bíró kiállítja. A 26 p. 11-esből Barbu II. révén kiegyenlít az Olimpia. Az AMTE-baru Csuka agilitása, Takács küzdőképessége és Blas-

kovits ésszerű játéka érdemel dicséretet, míg az Olimpiában Varjassy fivérek, Budai és Cuedan játszottak elismeréseméltóan.

AAC—Gloria 3:3 (2:1.) AAC pálya. Biró: Macean. Szerencsétlen körülmények között vesztette el az AAC a már biztosnak látszó második pontot. Egy bírói tévedésen alapuló 11-es és egy öngól juttatták a kiegyenlítéshez. Az AAC szép és stílusos futballt játszott, a győzelmet okvetlenül megérdemelte volna. A Gloria nem játszotta ki a szokott formáját. A 16 p. szép akció után Zsiga szerzi meg a sárga-fehéreknek a vezetést. A 33 p. Gallov növeli a góllőnyét. A 37 p. Aliman kézzel nyom előre egy labdát, ami Singer mellére pattan és mindenki legnagyobb csodálkozására a bíró érthetetlenül 11-essel sújtja az AAC-ot. A penaltyt Faur belövi. Helycsere után már a második percben Zsiga átadásából Gallov a harmadik AAC gólt lövi. A 21 p. Weigl beadását Deutsch hibázza és a befutó Marcin saját kapujába fejezi a labdát. A 35 p. Albu megszerzi a kiegyenlítő gólt. Macean bíró gyengén vezette a mérkőzést.

Tricolor—Unirea 6:1 (3:0.) AAC pálya. Biró: Kalmár. A mérkőzés egyenlő ellenfelek küzdelmét mutatta s csupán a Tricolor gólképes csatársorának, főleg Pomacsek briliáns játékának köszönheti a nagyarányú győzelmet. Pomacsek egymaga 4 góllal terheli az Unirea kapuját, míg egy góli a Tricolor Nedabitek öngólia révén ér el, egyet pedig Besesek lö. Az Unirea egyetlen gólijának Medgyesi (11-esből) a szerzője.

ATE—Vointa 2:1 (1:1.) Gloria pálya. Biró: Darázs. Csapkodó és nyíltan játékban gyürte maga alá a kevésbé rossz ATE a Vointát. A meccs 20 perccel késéssel indult, ennek dacára az ATE 7, a Vointa 9 emberrel kezdte a játékot. A 14 p. Mercea lövését Bucur a hálóba segíti (0:1) (öngól). A 26 p. Cucula kornerét Fritz belövi, sőt szünet után a 43 p. újabb góllal a győzelmet is megszerzi, amhez hozzájárul Tyukodi kapus sérülése, aki a 40 p. kiállni kényszerül.

Másodosztály bajnoka a Transilvania. Az utolsó forduló eredményei:

Juventus—Hakoah 3:2 (1:1.) Szikula bíró iskolabíráskodást mutatott be, hogy hogyan lehet a jobb csapatot bíró segítségével megveretni. A Hakoah fejeletti Szikulát a disztriktnei.

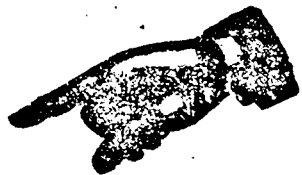
Transilvania—Banatul 2:1 (1:1.) Biró: Varga. Megérdemelt győzelem.

Meglepetésszerűen a Soimi lett a harmadosztály bajnoka. Az utolsó fordulóig vezető Vulturult az autzejder Viktoria ütötte el a bajnokságtól. Eredmények:

Viktoria—Vulturul 2:1 (1:1.) Biró: Polaretzky. A Vulturul végig fölényben játszott, a Viktoria kiszokások révén érte el góljait.

Soimi—Titanus 6:1 (2:0.) A Soimi megérdemelt győzelmet aratott az ujaradiak felett,

INGYEN KAPJA

o hó végölg

AZ **ARADI KÖZLÖNY-t,**

ha ma megrendeli.

Az előfizetést csak 1931. május 1-től számítjuk.

Vidéki eredmények:

Temesvár. A Ripensia 3:1 (1:0) arányban győzte le a temesvári válogatott keretet Schwarz, Raffinsky (11-esből) és Szepi góliaival, míg a válogatottak gólszerzője Buza volt. Bíró: Keller.

Nagyvárad. A miskolci Attila 3:2 (2:0.) arányban győzedelmeskedett a két tartalékkal és pedig Czinczér és Mike nélkül felálló NAC felett. A NAC mindvégig ellenfele volt a diadalmas francia turát megárt Attilának. Góllövők: Rudas (2) és Pomázi illetve Bodola és Kocsis.

PING-PONG, Hakoah—ATE 5:0. Stern I., Stern II. és Szántó összeállítású Hakoah könnyen győzte le a Ponta, Albert s Katz összetételű ATE-t. — A Hakoah fegyelmi bizottsága megdorgálta a multkori versenyen renitenskedő Stern II-öt.

Az aradi „Meteor” kerékpár és motor club április 26-án vasárnap tartja ezévi szezonnyitó házi versenyét 30 km.-es távon a temesvári országuton reggel 9 órai kezdettel. Ezzel kapcsolatban egy 10 km. propaganda szám is lesz, melyen az első három beérkező díjazásban fog részesülni. Ezen versenyen egyesületen kívüli kezdők is résztvehetnek, nevezési díj mentesen.

Gombos Sándor dr. kardvívó Európa-bajnok visszakapta versenyzési jogát

Budapesti tudósítónk jelenti: A vívószövetség tegnap esti ülésén Hoffmann tábornoknak, a fegyelmi bizottság elnökének pártolása folytán elfogadták azt a javaslatot, hogy Gombos Sándor dr. kétszeres kardvívó Európa-bajnoknak hátralevő büntetését engedjék el. A Vívószövetség ennek folytán visszaadta a kitünő vívó működési jogát és így vasárnap már indulni is fog az országos egyéni kardbajnokságokon.

Kedvezményes svájci utazás

Iskolai kedvezmények a Szent Gotthard—Simplon alagutak jubileumán

Fél, illetve negyed évszázada annak, hogy a világhírű Szent Gotthard, illetve Simplon-alagutat átadták a forgalomnak. A svájci vasutigazgatóság ebből az alkalomból 50 százalékos utazási kedvezményt nyújt mindazoknak az iskoláknak, amelyeknek meg akarják látogatni a modern technika két hatalmas vívmányát. A kedvezmény szombat, vasárnap és a nagy ünnepek kivételével, minden napra szól. Utikalkulációkról, elszállásolásokról, a hivatalos svájci forgalmi iroda bécsi kirendeltsége; Schwartzenberg Platz 18. ad bővebb felvilágosítást. Egyebekben május elsején nyitja meg a svájci vasut a visp—zermatt-bahni vonalat, július elsején pedig a gornegrati-vonalat, amely természeti szépségeken gazdag vidéken vonul el. Junius 4-től 18-ig Luzernben nagyszabású nemzetközi lövőverseny is lesz és így a svájci nyári szezon igen mozgalmasnak ígérkezik.

RÁDIO KÖZLÖNY

Rovatvezető: SZTOLÁR JENŐ.

Rádió a rendőrség szolgálatában

A világ egy államában sincsen a rendőrségi rádió oly tökéletesen berendezve, mint az Egyesült-Államokban. Mintaszerű példája ennek Chicago. Ott az eddig elért magyszerű eredmények arra készítették a rendőrség vezetőit, hogy egy új adót építenek erre a célra. Ennek kell aztán az egész szolgálatot átvenni, amit most a „WGN” jelzésű adó végez. Az utolsó hónapok alatt ez az állomás több mint 800 fontos jelentést közvetített, melyek mindegyikét kivétel nélkül sikert koronázták. Az érdekes újítást az egész várost keresztül-kasul járó rádióval felszerelt autók képezik. Az autók, minden külső jelzés nélkül, észrevétlenül járják a város uccáit, csak az egész halgan szóló zene — a WGN által leadott program — sejtetik, hogy rendőri járatról van szó. Egyszere csak a zene félbeszakad, harsány gongütés csendül fel és bemonadják a parancsot, hogy a legközelebbi autó ide és ide menjen, mert a rendőrség segítségére szükség van. Az új rendszer bizonyára sok hibát fog kiküszöbölni. Így pl. megnehezíthető annak a lehetősége, hogy a rendőrségi rendszabályokat idő előtt avatatlannak is megtudják.

Erősáramu rádióvételzavarok. Az erősáramú elektromos berendezések által okozott vételzavarok elhárítása mind súlyosabb és egyelőre még teljesen megoldatlan kérdés. Mindenütt harcolnak ellenük, mert igen érzékenyen gátolják a rádió további elterjedését. Nagy örömmel kell üdvözölni azt a hírt, hogy Németországban több város szigorú rendeleteket bocsátott ki ezen zavarok megszüntetése végett. A zavaró berendezéseket kötelesek tulajdonosaik bejelenteni, azokat a város felülvizsgálta és védőberendezéseket rendelt el.

Amerikában semmi sem lehetetlen. Egyike a legérdekesebb rádióbemondóknak kétségtelenül az amerikai Harry Swan, aki a newyorki állomásnál van alkalmazva. Mestere a különböző állati hangok és egyéb zörejek utánzásának. Legutóbb az állomásról Byrd délsarki expedíciója kutyái részére a stúdióból kutyaugatást közvetítettek. A stúdióba természetesen nem hoztak tényleges kutyákat, hanem az említett bemondó utánzója oly élethűen az ugatást, hogy az expedíció kutyái körében a legteljesebb illúziót keltette. Az amerikai ízű közvetítéshez joggal fűzhetjük még hozzá azt a kérdést, hogyha tényleg kutyákat hoztak volna a stúdióba, azok vajon lettek volna-e olyan jó bolondok, hogy a mikrofont megugassák.

Tűzveszélyes-e az antenna? Éppen ellenkezőleg. A rendszeren megépített, földelő kapcsolóval és jó földvezetékekkel ellátott antenna a legjobb villámhárító is. Már több oly eset fordult elő, amikor a villám az antennába sújtott és minden esetben meg lehetett állapítani, hogy egyedül az antenna volt az, amely a villám rombolásait megakadályozta. Ily esetben legfeljebb a vékony antennahuzalt, sőt a földelő kapcsoló kontaktusait is a villámnak több ezer amper erősségű árama megolvasztotta, de ezenkívül soha nem történt más kár, mert az antenna a villámot a földre levezette.

Rövidhullámú adó Prágában. A prágai rövidhullámú kísérleti állomás kétszer hetenként ad 58 m. hullámot, még pedig minden kedden és pénteken 7 óra 30-tól 9 óra 30-ig este. A műsört cseh, német, francia és angol nyelven jelentik be. A hívójelét pedig a bemondások után lassu Morse-jelében adja. Az állomás adásai nálunk is jól vehetők.

Detektoros vevő hangerejének javítása. Mivel a detektoros vevő csak azt az energiát használja fel, amelyet az antennától felvesz, a hangerőt legjobban az antenna segítségével tudjuk növelni. Magasan és szabad helyen kifeszített antenna a legelőnyösebb. Egyébként pedig magában a készülékben is a veszteségek lehető csökkentés-re kell törekedni. Ebből a szempontból tehát a légszigetelésű forgókondenzátor jobb mint a csillámszigetelésű, a vastagabb huzalból készült tekercs jobb, mint a vékonyból készített, továbbá a testmélküli tekercs is jobb, mint a hengerre tekercselt. A különbség azonban fülrel nem nagyon mutatható ki, csakis akkor, ha az antennát is kicserélik, mert mint említettük, mégis csak ez (és a jó földvezeték) a legfontosabb.

Meg akarták gyilkolni az anarchisták Victor Emánuelt és Mussolinit

Egy házkutatás szenzációs eredménye — Bombaraktárt fedeztek fel egy Franciaországban elfogott olasz anarchistánál

Párisból jelentik: Toulouseban tegnap veszedelmes anarchistát tartóztatott le a rendőrség. Carlea olasz származású fiatalember került hurrokra, aki két évvel ezelőtt merényletet követett el a San rafaelli olasz konzul ellen. A konzult két revolverlövessel súlyosan megsebesítette. Akkoriban bíróság elé állították, de az esküdtszék politikai okokból felmentette. Ugyanekkor azonban örök időkre kitiltották Franciaország területéről. Carlea nemrégiben visszatért Franciaországba, ahol kétségkívül újabb merényletekre készült. Egy haragosa jelentette fel a rendőrségen. A lakásán

megejtett házkutatás szenzációs eredménnyel járt. Öt teljesen elkészített bombát foglaltak le nála, ezenkívül két revolverre is rábukkantak. Az egyik bomba már teljesen fel volt szerelve és gyújtózsínórral is ellátta Carlea. A bombákon kívül igen sok kompromittáló anyagot talált a rendőrség, amelyből kiderült, hogy Carlea egy anarchista társaság megbízásából készült a merényletre. Az anarchista társaság több tagja Olaszországban van és meg akarja gyilkolni Victor Emánuel királyt és Mussolinit. A szenzációs felfedezésről értesítették az olasz hatóságokat.

Kiss őrnagy inzultálta Pintér századost

Helyszíni szemle a pesterzsébeti Radulescu-villában — Rekonstruáltak a véres dráma lefolyását. — Pintér százados sorsát az dönti el, hogy

— volt-e virág a felesége ablakában?

Budapestről jelentik: Még emlékezetes olvasóink előtt Pintér András százados ügye, aki megölte Kiss őrnagyot, aki feleségét, Radulescu Helén asszonyt minden áron feleségül akarta venni. Pintér a katonai bíróságok halálra ítélték, amelyet a társadalmi megmozdulás nyomán megnyilatkozó kormányzói kegyelem tízévi fegyházra változtatott át. Most a pesterzsébeti halálos végű tiszti dráma ügye újra szőnyegre került. A Radulescu-ház előtt az ölmes eső ellenére nagy tömeg kíváncsiskodik. Ugyanis

délelőtt tartották meg a gyilkosság színhelyén az újabb helyszíni szemlét, amelyre azért van szükség, mert a per újrafelvétele során eddig még ismeretlen tanuvalomások hangzottak el és ezek egészen másként mondják el a tényállást.

A lezárt ablaku Radulescu-ház körül kíváncsiskodó tömeg a szenzációs ügy főszereplőjét, az előbb halálra, majd később kormányzói kegyelem folytán tízévi fegyházra

Hogyan folyt le a véres dráma a két magasrangú katonatiszt között?

A bizottság tagjai a helyszíni szemle során mindenképp azt igyekeznek rekonstruálni, hogyan folyt le a nagy jelenet Pintér András százados és Kiss Miklós őrnagy között, mik lehetnek az előzményei annak, hogy Pintér százados előrántotta revolverét.

Eppen ezért elsősorban az újrafelvételi eljárás koronatanuját: Konkoly Gábor villamoskalauzt hallgatják ki, aki a szemben lévő Sebestyén-ucca 24. számú házban lakik.

Konkoly Gábor — mint a honvédtörvényszék előtt — most is úgy adta elő a tiszti bizottság tagjainak, hogy ő a szóbanforgó reggelen szolgálatból hazajövet, szobája ablakából nézett át Pintérékhez. Szép verőfényes idő volt, élesen sütött a nap — jól látott mindent. Egyszerre csak arra lett figyelmes, hogy a verandán két tiszt élénk taglejtésekkel magyaráz egymásnak valamit. A következő másodpercben Kiss őrnagy Pintér százados elé ugrott és arculütötte. A százados egy pillanatra megtántorodott, majd revolveréhez kapott és azt az őrnagyra irányítva, elsütötte. Az őrnagy holtan rogyott össze a verandára nyíló kis előszoba küszöbén.

Konkoly Gábor tanuvalomásának meghallgatása után a bizottság tagjai különböző rajzokat és fényképfelvételeket készítettek, majd az igyekeztek megállapítani, hogy vajon a veranda szóbanforgó ablakában voltak-e virágok.

A per során ugyanis elhangzottak olyan tanuvalomások is, hogy — azonkívül, hogy Konkoly lakását házának udvara, egy ucca, s egy teniszpálya választja el attól a helytől, ahol a gyilkosság történt — a veranda csukott ablakaiban virágok és zöld növények voltak, amelyek a közelről való látást is erősen akadályozták. Ezzel kapcsolatban Pintér András

ítélt Pintér András századost várja. A várt szenzáció azonban elmaradt. Pintér századost nem vezetik elő, mert kérelmet terjesztett a honvédtörvényszékhez, hogy mellőzzék részt vételét a helyszíni szemlén. Pintér kérését azal indokolta, hogy szörnyű volna számára darócruhában megjelenni azon a helyen, ahol élete kettétörtött és súlyos lelki válságokat idézne fel benne, ha újra találkozna volt feleségével. A honvédtörvényszék Pintér kérésének helyet adott és mellőzte elővezetését a mai helyszíni szemlére.

Pontban kilenc órakor érkezett meg az öt főnyi katonai bizottság, egy ezredes vezetésével. Velük együtt érkezett a budapesti főkapitányság kirendelt daktiloszkopusa is, aki szükség esetén fényképfelvételeket készít. A katonai bizottság tagjait a fekete ruhába öltözött, sápadtarcu megtört Radulescu Helén fogadta. Kijelentette, hogy mindenben rendelkezésre áll a bizottságnak, tegyék azt a lakásban, amit akarnak.

védője olyan fényképfelvételeket terjeszt a bizottság elé, amelyek a gyilkosságról szóló tudósítások során a pesterzsébeti tisztidráma napján jelentek meg a Kende Kanut-uccai házról és ezeken nem látható a veranda ablakában semmiféle virág.

A bizottság tagjai ezután Sátrány Ernőné, egy ékszerészügnök feleségét hallgatták ki, aki annakidején Radulescuék házában egyik udvari lakásában mint albérlő lakott. Sátrányné a vallomásával azt igazolja, hogy Radulescu Helén a dráma kirobbanásának pillanatában nem volt bent a lakásban, mert éppen két fiatalemberrel tárgyalt a villa udvarán épített teniszpálya bérletére vonatkozóan.

A bizottság tagjai ezután átvonultak Konkoly Gábor Sebestyén-uccai lakásába annak megállapítása végett, hogy vajon onnan át lehet-e látni a Radulescu-portára. A helyszíni szemlére kiküldött tisztek itt is rajzokat, jegyzőkönyvet és fényképfelvételeket készítettek, majd pedig egy óra után autón visszamentek a fővárosba.

Holland-belga vámunió készül

Az új vámunió újra Franciaországban kelt nagy izgalmat

Brüsszelből jelentik: A belga sajtó nagy propagandát fejt ki a készülő holland-belga vámunió mellett, amivel különösen a flamand nacionalisták és a katolikusok rokonszenveznek. A két állam, ha a vámunió létrejön, különösen gyarmati téren válna nagyhatalommá. Az érdekes vámszövetség kiváltképp francia körökben keltett nagy riadalmat és a párisi sajtó máris erősen cikkezik a német-osztrák mintára készülő új nyugati vámunió ellen.

Az IPAROS-OTTHON

26-án, vasárnap este
9 órakor tartja évad-
záró estélyét. Szinrekerül!

MARIKA,

Zágony István
nagyserkű 3 felvo-
násos vigjátéka.Pontos megjelenést kérünk. - Elő-
adás után tánc, zenedij néltől.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Az aradi malmosok tiltakozására

Iorga miniszterelnök felfüggesztette a gabona-
értékesítési törvény életbeléptetését

Aradra érkezett Iorga választávirata. Új javaslatot dolgoznak ki az érdekelt szakmai körök

Ismeretes annak a hónapok óta tartó elkeseredett küzdelemnek minden fázisa, amely a gabona-értékesítési törvényjavaslat miatt egyrészt a földművelésügyi minisztérium, másrészt az érdekelt malomipar és a termelők között folyik.

Madgearu, a Mironescu-kormány földművelésügyi minisztere, az érdekképviselők minden tiltakozása ellenére, keresztül erőszakolta törvényjavaslatát a parlamentben és így ebből az elhibázott javaslatból törvény lett. Az érdekelt malomipari körök azonban a törvényjavaslat megszavazása után sem hagytak fel a harcra. A bánáti kis- és közepmalmosok szindikátusa — mint az Aradi Közlöny megírta — az elmúlt napokban Aradon tiltakozó kongresszust tartott, amelynek határozataiképpen hétfőn hosszú táviratot küldtek Iorga miniszterelnöknek. A szindikátus táviratára ma érkezett meg a válasz. Iorga miniszterelnök távirati válasza így hangzik:

„A minisztertanács felfüggesztette a gabonaértékesítési törvény életbeléptetését, amely törvény ellen a kamrában én is harcoltam, Iorga.”

Iorga miniszterelnök távirata óriási hatást keltett az érdekelt körökben s a szindikátus most lázasan készül egy új közgyűlés összehívására, melyen ki fogják dolgozni a mai mezőgazdasági s malomipari helyzetnek megfelelő törvényjavaslatot és azt a miniszterelnök elé terjesztik.

Értesülésünk szerint vasárnap az erdélyi kereskedelmi malmok tulajdonosai tartanak kongresszust. Ezen a kongresszuson fognak határozni a most megalakult, illetőleg Aradon megalakult malomszövetséghez való csatlakozás tárgyában, a továbbiakban pedig meg fogják alakítani azokat a szervezeteket, amelyek a gabona értékesítéséről szóló törvény a malomtulajdonosokra nézve határozottan előír.

A vasárnapi kongresszus iránt Erdély-szerte rendkívül nagy érdeklődés mutatkozik, annál is inkább, mert most már kétségtelenné vált, hogy a fenyegető katasztrófát csak úgy tudják elhárítani, ha egységbe tömörülve veszik fel a törvénnyel a harcot.

Indokolatlanul molesztálják a városi italmérések tulajdonosait

Az italmérő kereskedők és iparosok vesszőfutása. Mire használják az engedélyek revízióját?

Az italmérési engedélyek körül egy vége-nemlátható kavargás támadt az egész országban. A kavargást elsősorban is a pénzügyminisztériumnak az az ominózus rendelete váltotta ki, amellyel új árlejtések alá akarta bocsájtani valamennyi községi italmérési engedélyt: ezt az alkotmányellenes rendelkezést azonban még életbeléptetése előtt sikerült visszavonni az érdekelteknek és így teljes mértékben érvényesülésre jutott az az álláspont, amelyet az Aradi Közlöny hosszú cikksorozatban juttatott kifejezésre és amelyben leszögeztük, hogy a régi jogokat semmiféle új hatósági rendelkezésekkel illuzóriussá tenni nem lehet.

Ugyilátszik azonban, hogy az italmérési engedéllyel rendelkező iparosok és kereskedők hatósági vesszőfutása ezzel még nem nyert befejezést. Alighogy elhárult a falusi italmérők feje felől az egzisztenciájukat veszélyeztető alkotmányellenes rendelkezések veszedelme, most a városi italmérési engedélytulajdonosok segélykiáltása hangzik fel az egész országban, mert a városi italmérési engedélyek elrendelt revíziója során számos helyen lelkiismeretlen tisztviselők visszaélnék hatáskörükkel és ezt az egyszerű adminisztrációs intézkedést az italmérési joggal rendelkező iparosokkal és kereskedőkkel szemben indokolatlanul fölfújják, komplikálják és különféle bűrságokkal fenyegetik meg az amúgy is megfélemlített polgárt.

Az italmérési engedélyek revíziója, amely tekintetben a régi, magyar nyelven kiadott en-

gedélyek átírása óta általános intézkedés még nem történt, — nemcsak a kincstár, hanem éppen az engedélyesek érdekében is szükséges volt. Elsősorban indokoltá tette ezt az a körülmény, hogy egyes engedélyek az idők folyamán megfakultak, olvashatatlanokká lettek, vagy elrongyolódtak, tehát ezeknek kicserélése új nyomtatványokon kiállított engedélyekkel nem tűrt további halasztást, nem lévén meg a szükséges bázis azok helyes gyakorlásának ellenőrzése tekintetében. További félre-magyarázások elkerülése végett megjegyezzük, hogy ezen kicserélési procedura a már biztosított jogok épségben tartása mellett teljesen — jogfosztásmentes.

Ami az engedélyek ellenőrzését illeti, senki sem vonhatja kétségbe annak jogszerűségét, hogy az engedélyekkel történő visszaélések bármily formában jelentkezzenek is azok: (másnak engedélyével történő elárúsítás, visszavont vagy megsemmisített engedély alapján történő eladás, a brevet szerint nem biztosított jog szerinti gyakorlás), ugy a tisztességes kereskedelem, mint az engedélyesek érdekében és a kincstár szempontjából üldözendők és megszüntetendők.

Remélni szeretnők, hogy a revíziós rendelkezés kétségtelenül helyes célját nem fogják meghamisítani a felburjánzó visszaélések. Erre azonban az illetékes hivatali fórumoknak kell gondolniok, nemcsak a hatóságok presztízsének, hanem a polgárság nyugalmanak megvédése céljából is.

= A mai napiarai. Tojás darabja 1.20—1.30 lej, sovány liba párja 150—190 lej, kövér liba párja 460—520 lej, sovány ruca párja 100—120 lej, kövér ruca párja 240—260 lej, csirke párja 60—80 lej, tyúk párja nagyság szerint 100—120 lej, tehénturó kilogrammja 10—12 lej, juh turó kilogrammja 35—40 lej, vaj kilogrammja 80—100 lej, tejjel literje 20—30

lej, tej literje 5—6 lej, bab kilogrammja 8—10 lej, burgonya kilogrammja 8—10 lej, hagyma kilogrammja 6—8 lej, fohagyma kilogrammja 14—16 lej, alma kilogrammja 12—20 lej, retek csomagja 3—4 lej, dió kilogrammja 22—24 lej. — A gabonapiac árai: Buza 320—340 lej, rozs 360—380 lej, zab 380—420 lej, tengeri 350—355 lej métermázsánként.

Madárvédelmi kiállítás
a Kulturpalotában

Megnyílt a propaganda-kiállítás a hasznos madarak védelmére

Az aradi kulturpalota kistermében érdekes kiállítás nyílt meg a tegnapi napon. Popescu Miklós mérnök, az aradi Mezőgazdasági Kamara igazgatója Balázs Ferenc tanárral karöltve, nem kimél fáradságot és költséget, a madarak védelmének propagálására gazdag gyűjteményt állítottak össze, hogy átmenjen a köztudatunkba a madarak hasznossága és azok védelmének szükségessége.

A teremben kis asztalokon miniatűr mintákkal a fészkek készítése, s azok építésére szükséges emberi segédkezés módozatai vannak megmintázva, ott látjuk a harkály, fecske, csóka és más hasznos madarak fészkeit. A madár el tudja készíteni kis házikóit, de ez rengeteg munkát ad azoknak és a legfőbb hivatásuktól, a rovarpusztítástól rabolják el idejüket. A madaraknak, ezeknek a kis ártatlan állatoknak rengeteg sok ellenségei vannak, a görény, menyét, mókus, a macska, de a vásott gyerekek is pusztítják őket. Ezért segíteni kell őket abban, hogy fészkeik védve legyenek, hogy kis otthonuk védelmét nyújtsa a ragadozó ellenségeik ellen.

De nagy ellensége a fagy, hóvihár és éhség is a hasznos madaraknak és a második csoport asztalain téli képeket tár szemünk elé Balázs tanár ügyes kis panorámája. A madarakat télen segíteni kell az eleségek megszerzésében, mert azok a kis állatok, akik kora tavasztól késő őszig azon fáradoznak, hogy az embereknek hasznára váljanak, nem tartalékolnak maguknak télre eleséget. Kötelessége az embernek, hogy fáradságos munkáikat legalább annyival hálálja meg, hogy ne hagyják télen éhenpusztulni, megfagyni.

A harmadik csoport szemlélteti mindazokat a védelmi eszközöket, amelyekkel óvni lehet a madarakat a ragadozó pusztításaitól. Csapdák, különféle válfaja mutatja azt, hogy a madarakat ellenségeiktől meg lehet védeni.

A nyugati államok törvényekkel gondoskodnak a madarak védelméről. Nálunk két lelkes ember, Popescu igazgató és Balázs tanár neveléssel igyekeznek pótolni azt, amit a törvényhozók még nem létesítettek eddig: madarak óvását, védelmét.

Németországban egész telepek vannak, ahol minden bokor, minden fa, minden kis vityilló a madarak védelmére van, ott nevelik, mesterségesen szaporítják a madarak állományát, mert reájöttek arra, hogy ha egy véletlen folytán a madarak egy nap elhúzódnának, vagy elpusztulnának arról a vidékről, a mezőgazdaság teljesen tönkre menne, a hernyók, egerek, és a többi kártékony, magot és gyökereket pusztító állat tönkre tenné a vetést, gyümölcsöt, kertet és minden mezőgazdasági munkát.

Érdemes megnézni a kiállítást és érdemes meghallgatni azoknak a tanításait, akik arra nevelnek bennünket és gyermekeinket, hogy nemcsak hogy ne bántuk, de védelmezzük meg a madarakat.

A kiállítás vezetői egy kis iskolák részére célszerű mintaszettet is összeállítottak, hogy az iskolákban is módot nyújtsunk a tanítás megkönnyítésére.

Balázs tanár nagy szeretettel kalauzol el munkái mellett és minden vágya az volna, hogy Bucurestiben, a Carol-parkban egy állandó ilyenemű kiállítást rendezzenek az erre illetékesek, azért, hogy ez a propaganda országos jellegűvé váljon.

= Új rend a pénzügyminisztériumban. Bucurestiből jelentik: A pénzügyminisztérium rendeletet adott ki, amely szerint magánfeleket a pénzügyminisztérium csak 11 és 13 óra között fogad. Felvilágosítást kizárólag a vezetőikarok és igazgatók adnak. Minden kérdésre három napon belül választ kell adnia, ha a kérdést ezalatt a minisztérium nem intézheti el, írásban kell erről, a feleket értesíteni.

Átköltözéseket

helyben és vidékre nyitott és zárt butorszallító kocsikkal **felelősség** mellett pontosan és **olcsón** teljesít:

Éliás Lipót Fia szállító

Arad, Str. Eminescu (Deák F.-u.) 16. Telefon 250 sz.

Kétszáz nagy amerikai cég támogatja üzleti érdekből a szovjet érték-rombolását

Megdöböntő tempóban halad céljai felé a hirhadt öt éves „gazdasági program” — A kapitalista-országok példátlan rövidlátása a leghatalmasabb segítő-kezet nyújtja a szovjetunió gazdasági és katonai megerősödéséhez

A polgári magántőke a legveszedelmesebb ellenfelét támogatja

Az „Economist” angol közgazdasági világlap Oroszországba kiküldött tudósítójának tollából sorozatos leleplezéseket közöl a szovjet szinte fantasztikumba illő ötesztendő gazdasági tervéről. A cikkíró megállapítja, hogy struccpolitika lenne, ha a világ lekicsinyelné a szovjet gazdasági offenzíváját.

Szovjetország az állami-kapitalizmust valósította meg. A gyár és minden más intézmény az államé; minden munkás, valamint kenyérkereső ember az állam alkalmazottja. Ez a rendszer teszi lehetővé, hogy exportáljanak még abban az esetben is olyan cikkekből is, amelyekből odahaza nincs fölösleg. A bevételből az állam horribilis haszonhoz jut, azzal pedig keveset törődnek a szovjet urai, hogy odahaza az orosz munkás nyomorog.

Az ötesztendő terv második évének végén nagymennyiségben kezdett el a szovjetunió exportálni ipari árucikkeket, gyapocskéket, fémárut, szappant, villamos izzólámpát, üveget, cukrot, konzervet, cipőt. Az első hetekben kizárólag csak Londonba háromszáz ezer mázsa szappant szállított a szovjet harmadán és a következő héten ötmillió darab villamos izzólámpával árasztotta el az angol piacot. A szovjetunió állami ipartelepei 1929—30-ban termelésüket 25 százalékkal növelték; öt százalékkal többel, mint az öt éves tervzet megkövetelte. 1931-re további 45 százalékos emelkedés várható. Amennyiben ez megtörténik, az öt éves tervzet előirányzatának 79 százaléka már az első három éven belül megvalósul az orosz középiparban, a nehézipar-

ban pedig 89 százaléka. A tervzet szerint a szovjetunióknak 1932—33-ban 53.000 traktort kellene gyártania. Ezt a számot azonban — ahogy a pártatlan és semmiesetre sem a szovjet javára elfogult tudósító jelenti — már 1931. végére eléri.

A könnyűipar nem tart ugyan fejlődést a nehéziparral és a textil-, bőr-, papiripar az öt esztendő első két évében alul maradt az előirányzatban. A mezőgazdaság racionalizálása folytán azonban most már ezeknek az iparágaknak is bővebben rendelkezésre áll a nyersanyag, gyapot, kender, len, úgy, hogy előreláthatóan a hátralévő három évben utoléri az előirányzatot. Compton professor amerikai szakértő szerint jelenleg több, mint kétszáz előkelő amerikai cég, gyáros és kereskedő szállít a szovjetunióknak mindent, amit csak kíván, ellátja őket mindenféle szakértői tanácsal és betanítja a hiányosan képzett orosz technikusokat. A professor leleplezés-számba menő szenzációs megállapítása mutat rá a legjobban a baj lényegére: egyes kapitalista országok példátlan rövidlátása okozza, hogy a szovjet ilyen mértékben megerősödött és elvakultságukban nem veszik észre, hogy saját maguk alatt vágják a fát a bolsevikiek anyagi támogatásával.

Érdekesek a tudósítónak a vörös hadseregéről közölt legújabb adatai is. A szovjet ural nem is tagadják, hogy mindennek a nagyarányú erőfeszítésnek, fokozott exportnak a legfőbb célja a vörös hadsereg megerősítése. Hadtudományuk alapelve az, hogy a kapitalista államok proletáriátusának legszigorubb kötelességévé tegyék a defétizmust. Élénk tevékenységet is folytatnak ebben az irányban a német és az angol zsoldoshadseregben és a francia néphadseregben.

Az öt éves terv egyik célja, hogy 1933-ra a vörös hadsereg egész anyagát a maga területén állíthassa elő a szovjet. A légiflották egységét forszírozott tempóban szaporítják és az állami költségvetésbe beállított összegeken kívül, évente legalább egyszer gyűjtést rendeznek erre a célra, még pedig úgy, hogy az aláírt összegeket levonják a munkabérekéből. A rendes vöröshadsereg állandó létszáma 5—600.000 ember. Ez azonban csak kiképző hadsereg és az általános hadkötelezettség alapján a forradalmak óta eddig körülbelül tizenötmillió embert képeztek ki. Hadgyakorlatok alkalmával a csapatok háta mögött van a megfelelő erejű G. P. U.-különítmény, amely vérbefojtja az esetleges megmozdulást. Így tehát erőszakkal keresztülvitt, forradalommal elért kormánybuktatásnak jelenleg semmi fizikai lehetősége sincs.

A cikkíró szerint egyetlen tanulságot kellene levonni a szovjet gazdasági offenzívájából minden polgári államnak: össze kellene fogni, közösen megszervezni a védekezést, főleg pedig megátolni azt, hogy a polgári magántőke pillanatnyi haszon kedvéért legveszedelmesebb ellenfelét támogassa.

= Tizenkétezer darab állambank-részvényből fedezik a kataszteri munkálatokat. A Monitorul Oficial 99. száma, a Mironescu-kormány minisztertanácsi határozatát hozza, amely szerint az állam eladja a tulajdonát képező 12 ezer darab Nationala részvényét és a befolyó összeget a kataszteri munkálatok elvégzésére fordítja.

NYILTTAK.

E rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget.

Özv. Herold Antalné szül. Sebők Róza, mint hitves a saját, valamint az alulírottak nevében is fájdalomtól megtört szívvel, de a Mindenható szentséges akaratában való megnyugvással tudatja, hogy az önfeláldozó jó férj, a szerető nagypapa, testvér, sógor, nagybácsi és rokon

HEROLD ANTAL

folyó évi április hó 24-én éjjel 2 órakor, áldásos életének 66-ik, zavartalan boldog házasságának 30-ik évében, rövid szenvedés után visszaadta neves lelkét Teremtőjének.

Felejtethetlen drága halottunk földi maradványait f. hó 25-én délután 4 órakor fogjuk a zsigmondházi családi gyász-házból a róm. kath. egyház szertartásai szerint eszközölt beszentelés után az ujaradi temetőben levő családi sírkertben az örök pihenésnek átadni.

Az engesztelő szentmise áldozat a megboldogult lelki üdvéért április hó 28-án, délelőtt fél 9 órakor fog az ujaradi plébánia-templomban az egkek Urának bemutatni.

Béke hamvajra!

Murázel-Zsigmondháza, 1931. április 24.

özv. Csalogovits Nándorné szül. Herold Hermina, Herold Gyula, özv. Buzáky Gyuláné testvérei és ezek családja. Dr. Bistyák Ferencné szül. Kresz Erzsébet, Eich József és neje szül. Somkuthy Magda unokái és ezek családja. Sebők Gyula és neje szül. Fekete Terézia, Sebők István és neje szül. Szefcsik Róza, özv. Sebők Jánosné szül. Kapocsy Aranka, Kresz Károly sógorai, sógornői és ezek családja. Ugyiszintén Manciu Aurel, dr. Petz Gyula, Herold Rezső, Farkas Béla, Szentgyörgyi József és családjaik nevében.

LIMBECK

Fabrica de coşciuguri și întreprindere de înmormântări Piața Avram Iancu 22. (Szabadság-tér) Színház-épület.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik felejtethetlen halottunk temetésén megjelentek, vagy részvételeikkel felkerestek, ezúton mondunk hálás köszönetet.

Paulis, 1931. április hó 24.

Kálmán-család.

Az Aradi Közlöny apróhirdetéseinek gyűjtőhelyei

A hirdető közönség kényelmére Aradon az alábbi helyeken gyűjtőhelyet létesítettünk, ahol ugyanis az apróhirdetések naponta d. u. 5 óráig adhatók fel. Naményi-féle papirkereskedés, volt Weitzer János-ucca.

Biheller-dohánytözsde, volt Andrassy-tér 16. Karácsonyi-dohánytözsde, volt Weitzer J.-u. Dohánytözsde volt Kossuth-u. 4 szám, Juhász Gábor fűszertüzlete v. Orczy- és Dezső-ucca sarok.

Dohánytözsde, Zsidótemplom-épület, Ambruster-trafik, Dengli-ház. Akinek tehát az Acsev.-palotában levő kiadóhivatalunk nem esik útjába, apróhirdetéseit gyűjtőhelyeinken eredeti áron adja fel, mely lapunk más-napi számában feltétlenül meg fog jelenni.

Az

„ÚJSÁG”

a legnagyobb és legelterjedtebb budapesti napilap

vasárnapi számának ára

a 32 oldalas, képes

„ÚJSÁG VASÁRNAPJA”

meléklettel együtt

csak 14 lej

Előfizetni lehet:

Sándor Iván hírlapiroda,
Löbl hírlapiroda

aradi cégeknél.

Május hó folyamán befejezik a budapesti Strasser és König-cég felszámolását

Tízmillió tartozásra 50—60 százalék a fedezet

Budapestről jelentik: A magyar gabonapiacokat még mindig foglalkoztatja a nagymultú Strasser és König-cég megszűnése, illetőleg folyamatban lévő likvidálása.

A cég összes kötelezettsége mintegy tízmillió pengőre becsülhető: az aktívák felbecsülése már jóval nehezebb, mivel számos ingatlan fekszik a cégnek a jelenleg Csehszlovákiához tartozó Felsőmagyarországon. Jelenleg azonban a legpesszimistikusabb szá-

mitások is legalább hatvan százalékos egyezséget jósolnak.

A cég üzleteinek likvidálása május közepén fejeződik be; ezután kerül sor majd az ingatlanok értékesítésére is. Így kerül eladásra a Meteor Köipari R.-t., amelynek részvényei túlnyomó részben a cég birtokában vannak. Minden remény meg van rá, hogy a Strasser és König-cég barátságos úton fog megegyezni, s ha a cégfőnök: Strasser Alfréd végleg vissza is vonul, fiai továbbra is a gabona-brancheban maradnak.

= Az Erdélyi Bankszindikátus a kamattörvény ellen. Az Erdélyi Bankszindikátus ülést tartott, amelyen elhatározta, hogy csatlakozik a Román Bankok Szövetségének azon akciójához, amelyet az a kamattörvény kérdésében indított.

= Megszűnik a Zombolyai Népbank R.-t. Temesvárról jelentik: A Zombolyai Népbank most tartott rendkívüli közgyűlésén kimondta megszűnését. Wiszkocsill Alajos igazgató vázolta az okokat, amelyek a Zombolyai Népbankot saját hibáján kívül egyre súlyosabb helyzetbe sodorták, amelyből a becsületes menekvés ma az, hogy a bank felszámol. Elhatározták a részvényeknek két lejre való lepecsételését. Az ötezer lejig terjedő betéteket száz, az ezen felülieket hetven százaléig kifizetik.

A szerkesztésért idelelencsen
SALOÓ HENRIK
felel

SEMPERIT!

világmarka

Autógummi, kerékpárgummi, tenniszlabdák

elősmerten kiváló minőségben.
Vezérképviselő és bizományi irodák:

Hirschmann, Arad, Str. Gheorghe Lazar 17

Helyi képviselő: STEINER, Határ-ucca.

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DÍJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4, vasárnap 5 Lej, vastagabb betűvel 8, illetve 10 Lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 40, vasárnap 50 Lej. A vastagabb betűvel kívánt szavak aláhuzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Csak válaszbélveggel ellátott kérdézőkódásra válaszolunk. Ajánlatok jelgés levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

HIRDETÉSEKET DÉLUTÁN 5 ÓRAIG VESZÜNK FEL.

LEVELEZÉS.

TISZTAMULTU leány, korrekt uriember barátságát keresi, ki anyagilag támogatná. Leveleket „Első lépés” jelgére az Aradi Közlöny kiadójába kér. 1334

LAKÁS.

AUTÓBUSZ megállónál négyszobás erkélyes modern belvárosi lakás kiadó. Bulev. Carol 70. 1361

EGY kisebb magánház bérbé keresetők május 1-ére. Címeket az Aradi Közlöny kiadójába kér. 1863

KIADÓ a volt Szabadság-tér közvetlen közelében 2 szoba, előszoba, konyhából álló lakás. Cím: Calea Banatului (v. Asztalos Sándor-u.) 3. 800

KIADÓ elegánsan bútorozott szoba, fűdőszobával, előszobával a város központjában. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 1171

HAROMSZOBAS, fűdőszobás lakást keresek a belvárosban. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 1600

KÉTSZOBAS, konyhás 1-ső emeleti lakás, a Szabadság-tér sarkánál kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában.

HAROM és négyszobás, parkettás, fűdőszobás urilakások májusra kiadók, Str. Cosbuc (Wesselényi-ucca) 1. 1378

FÜLDZINTEN három uccai szobás lakás kiadó, v. Zrinyi-ucca 9. 1374

EGYSZOBAS, konyhás lakás fűtőren kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 200

LAKÁS és üzlethelyiségek Str. Metianu 2—4. sz. a. folyó évi május, illetőleg augusztus és november 1-re kiadók. 1313

HAROMSZOBAS fűdőszobás, kétszobás előszobás uccai lakások jutányosan kiadók. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 1348

HAROM és egy négyszobás lakás fűdőszobával május 1-re kiadó v. Heim Domokos-ucca No. 2. 1356

ÖTSZOBAS. csukott erkélyes modern lakás kiadó. Str. Cloșca (Szent László-u.) 12. szám. 1372

NEGYSZOBAS modern földszintes, egy-szobás utrafestett lakás kiadó májusra, volt Baithány-ucca 29. 1371

HAROMSZOBAS, konyha május 1-re kiadó. Str. Simeon Balint 7. (Dessewty-ucca). 1379

VEIELESELADÁS.

ALT DEUTSCH ebédlő 12.000 lej, Barok-ebédlő 6000 lej, szeslon, tonet-székek, Biedermayer szalónok, briliáns ékszer-ek, kelim és helyben készített ebédlő és összekötő porzsák, kelim függöny, storeok, velencei tükör, zongorák, hegedűk, intarziás fotelok, török munkák, ezüst evőeszközök, kerti garnitúrák, ír-asztalok, szalónok, könyvszekrények, rollós iratszékény, vitrinek, dísz tárgyak, stb. stb. kaphatók: **Salgóné** bizományi üzletében Arad, Str. Horia (Széchenyi-u.) 1., Neuman-palota. 1000

KÜLÖNLEGES francia komplett háló és egy ebédlő eladó, v. Csarnovics Péter-u. 24., Rosenbergné. 1376

2½x3½ PERZSASZÖNYEG összekötők, antik szekrények, szublók, órák, tükörök, 12-es ezüstkészlet, hálók, ebédlők, szalónok, eladók. Veszék ezüsttöket, antik bútorokat. „Ars” bizományi üzlet, Str. Eminescu Ortutay-palota.

TISZTA MOSOTT RONGYOT gépek tisztítására kisebb tételben keresünk megvételre. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 100

MACULATURA PAPIR 5 kgros csomagokban, rendkívül olcsón kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

Szőlőkaró

7 sukos Ia minőségű, uradalmi termelésű, jutányos árban kapható:

FÜLÖPADÓI

Iakereskedésében
Páncota, Jud. Arad.

INGATLAN.

AZ ELSO GUTTENBRUNNI TAKARÉK-PENZTAR eladja a fűtőren lévő egyemeletes, szilárd anyagból álló házat, mely alkalmas kereskedőnek, vagy hasonló célokra. Ajánlatok zárt borítékban május 3-án délelőtt 10 órakor nyújtandók be a takarékpénztárnál. Határozati jogot fenntartja a takarékpénztár magának. 1331

ÜZLETEK.

LEÉPÍTETT hivatalnok, társat keres nagyobb fűszerüzlet átvételére. Ajánlatot tökemegjelöléssel „Uj existencia” jelgére az Aradi Közlöny kiadójába kérek. 1371

ÜZLETHELYISÉG a Szabadság-tér sarkánál ahol hosszú évtizedeken át nagy vevőkörrel rendelkező kelmetestű és tisztítóüzlet volt, azonnalra kiadó Cím az Aradi Közlöny kiadójában.

FÜTŐREN, a legforgalmasabb helyen nagy üzlethelyiség azonnal kiadó, Cím az Aradi Közlöny kiadójában.

KÜLÖNFÉLÉK.

KÉRELEM! 27 éves oukrászsegéd vagyok, aki már régebbi idő óta nagyfokú tüdőbetegségben szenvedek, miből kitalyólag állást sem kaphatok. Orvosi utasításra sürgős levegőváltás szükséges és mivel a világban senkim nincs és megfelelő kezelés hiányában kénytelen vagyok a könyörülő jószívű emberekhez szives segítségükért folyamodni, mellyel lehetővé teszik felgyógyulásomat. Szives adományokért, amelyet az Aradi Közlöny továbbít, fogadják hálás köszönetem. 200

BUDAPESTEN

az új „NEMZETI SZALLODA”

a Hungaria Nagyszálló vezetője alatt megnyitott
Központi fekvés (József körút 4.) a Nemzeti színházzal szemben.
TELEFON: J. 320—30.

Minden modern kényelemmel berendezve.
Kihűnő étterem! Polgári árak! Dreher sörcsarnok!
A vidéki társaságok találkozó helye!

FÜTŐREN osztrótkön elveszett egy nyakkendő. Megtálló jutalomban részesül. Forgács, v. Zrinyi-u. 9. 1373

FELHIVAS a zálogházat igénybe venni akaró közönséghez! A „Comisio” bizományi üzlet Arad, (Bul. Regele Ferdinand 21. sz.) összeköttetésbe lépett egy elsőrendű hat. eng. temesvári zálogházzal, előnyös feltételek és olcsó kamattal mellett közvetíti a zálogba adni szándékozott tárgyakat. Havi kamat 2 (két) százalék. Senkinek sem kell átutazni Temesvárra! Mi mindent elintézzünk! Aki zálogba akarja tenni ékszereit, arany-, ezüst-tárgyait, szőnyegeit, varrógépet, írógépet, gramofont, iényképezőgépet stb. stb. forduljon hozzánk 24 óra alatt pénzhez jut! „COMISIO” bizományi üzlet Arad, Bul. Regele Ferdinand (József főherceg-ut) 21. szám.

No. 2887.

PUBLICAȚIUNE DE VÂNZARE.

Se aduce la cunoștină Onor. Publicului, că în ziua de 12 Mai 1931. orele 9 dim. se va vinde la licitație publică în localul Vămii Arad Intrepozite, mărfurile mai jos specificate:

1. Pachete unu, kgr. 3.150 Plus și țesătură de bumbac.
2. Baluri două, kgr. 23 Vatelina de lână.
3. Pachete unu, kgr. 18.500 Teșatură de bumbac cu mătase.
4. Lăzi una, kgr. 108 Basmale de mătase cu bumbac.
5. Bale 70 (saptezeci) kgr. 937 Vatelina de bumbac.
6. Lază una, kgr. 135 Rame din lemn.
7. Bale cinci, kgr. 1123 Carton fin.
8. Lăzi una, kgr. 81 Părți de mașini.
9. Lăzi una, kgr. 188 Vase de faianță decorate.
10. Lăzi una, kgr. 17 Filme cinematografice.
11. Bale trei, kgr. 59 Teșatură de bumbac.
12. Lăzi una, kgr. 121 Calendare religioase.
13. Saci unu, kgr. 50 Talc măcinat.
14. Bale trei, kgr. 212 Tort de lână
15. Roată din fier una, kgr. 185 pentru transmisiune.
16. Pachete unu, kgr. 9 Teșatură de mătase.
17. Pachete unu, kgr. 1.200 Teșatură de bumbac groasă.
18. Pachete unu, kgr. 0.280 Ciorapi de bumbac.

Seful Vămii Arad
Intrepozite.
M. Drețin.